

Kitabu cha tano cha Musa kikemigwa Kumbukumbu da Malagizo Ulongozi

Kitabu cha Kumbukumbu da Malagizo chobwelela malagizo galavigwe mna ivitabu viyagwe va malagizo. Yogesigwa kamba Musa ayo yandike kitabu kino ila ikifungu cha kimambukizo kiiyeka kilonga mbuli ya ifa yake, acho handike heyo bule. Kitabu kino chosonga kwa mbuli kamba mbuli zino azo Musa ziyawalonge Waizilaeli. Mbuli ya kamba Musa ayo kandika kitabu kino yokoneka mna idilagano da sambu. Mfano umoja okoneka mkitabu cha Sang'hano za Iwatumigwa 3:22-23 hanhu aho Petulo kotambula Kumbukumbu da Malagizo 18:15-18 na kolonga kamba zino zikala mbuli za Musa. Yogesigwa Musa kandika kitabu cha Kumbukumbu da Malagizo na ivitabu viyagwe va Mwanduso na Kulawa na Mbuli za Walawi na Kupetigwa muumwaka kamba wa 1300 hebu 1400, Kilisito yang'hali Kuvumbuka.

Kitabu cha Kumbukumbu da Malagizo chandikigwa kamba kinhu cha kuilagana kwa mndewa na undewa uyagwe uli hasi ya utawala wake, kamba viitendigwe ako umwaka. Gano malagano ga Imulungu na iwanhu wa Izilaeli. Imulungu katogola kuwatenda iwanhu wamwede kamba wahatogola kugoga malagizo gake. Kamba Waizilaeli wahagalema malagizo ga Imulungu, avo okobozwa. Zino azo mbuli

ng'hulu mkitabu kino, lakini sula ya 27 na sula ya 28 zolangamiza kamba mbuli ino ya ukweli kwa kulonga ukumweda na gamakungu mbuli ya kugagoga malagizo hebu kugabena kwa iwanhu wa Izilaeli. Makabila gayagwe ga Izilaeli gema kulugongo luno na gayagwe gema kulugongo luno, kuno goilola na wailongela ukumweda ako na gamakungu kamba nzila ya kutogola ago gamalagizo.

Mbuli zili mkitabu

Mna isula 1 mbaka 3 Musa kokumbusila gaja galawilile mna umwanza wa kuloka uluwala.

Sula 4 mbaka 26 zolonga mbuli ya gaja galongigwe mdilagano mbuli ya Imulungu na iwanhu zake.

Abaho mna isula ya 27 mbaka 30 wanhu wa Izilaeli olonga ukumweda na gamakungu kwa sauti ng'hulu kulagusa kamba kulawa kipindi acho lagano ajo dibitizwa.

Kukimambukizo, mna isula ya 31 mbaka 34 Musa kolonga mbuli za kimambukizo kwa Yoshua na kwa kila kabila da Izilaeli yang'hali hanakufa.

Malagizo ga kusegela Holebu

¹ Kitabu kino kina mbuli ziyalongile Musa kwa wanhu wose wa Izilaeli kuko kuluwala mwambu wa kudilawila zuwa wa lwanda lwa Yolidani. Wakala kubonde da Yolidani behi na Sufu, mwambu umoja wa buga da Palani, na mwambu uyagwe wa mabuga ga Tofeli na Labani na Haseloti na Dizhabu.

² Kulawa kulugongo lwa Holebu mbaka Kadeshi Balinea ugenzi wa siku longo na imoja kwa nzila ya kulugongo lwa Seili.

³ Siku ya ichanduso ya mwezi wa longo na moja, mwaka wa malongo mane, toka Waizilaeli viwasegele Misili, Musa kawalongela wanhu kila kinhu kiyamulagize Mndewa Imulungu yawalongele.

⁴ Katenda vivo, kipindi Mndewa Imulungu viya-muhumile mndewa Sihoni wa Heshiboni na mndewa Ogu wa Bashani yakalile mmabuga ga Ashitaloti na Edilei.

⁵ Ako kuna umwambu uyagwe wa lwanda lwa Yolidani mwiisi ya Moabu, Musa kasonga kuwalongela iwanhu malagizo ga Mndewa Imulungu.

Kalonga,

⁶ “Mndewa Imulungu, Imulungu wetu katulongela vino vitukalile ako kulugongo lwa Holebu, kalonga, ‘Mukala kipindi kitali kulugongo luno,

⁷ sambi tuleni ng’hambi yenu mugendelele na mwanza. Gendeni kuna ivigongo va isi ya Waamoli na isi ili behi ako Alaba, kuvigongo na kubonde ako Negebu na mwhani. Mugende mbaka mwiisi ya Kanaani na isi ya Lebanoni mbaka ako kuna ulwanda mkulu wa Fulate.

⁸ Isi yose ayo niwagwaa mweye, avo gendeni mukaisole isi ayo, niye Mndewa Imulungu nidiwila kwa wahenga zenu, Abulahamu na Isaka na Yakobo na ulelo wao.’ ”

Musa kosagula vilongozi

(Kulawa 18:13-27)

⁹ Musa kawalongela iwanhu, “Vitukalile tung’hali ako kulugongo lwa Holebu, niye

niwalongela vino, 'Mweye mwa wengi ng'hani, niye sidaha bule kuwalongoza niyeka.

¹⁰ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kawatenda muwe wengi, sambu mwa wengi kamba nhondo za kuulanga.

¹¹ Mndewa Imulungu, Imulungu wa wahenga zenu, yawengeze miyanza elufu imoja ng'hani kubanza vimwili sambu, na yawatende mumwede kamba viyalongile kotenda.

¹² Lakini niye niyeka sidaha bule kuwalongoza na kuwagombeza mwahagomba.

¹³ Saguleni wanhu kulawa kila kabila, wanhu weli na nzewe na wabala na otegelezigwa ili niwatende wawe vilongozi wenu.'

¹⁴ Mweye mutogola na munidika vino, 'Gago gaulongile ganoga.'

¹⁵ Avo niwasola awo ivilongozi weli na nzewe, awo wamuwasagule kulawa mna gamakabila genu, niwatenda wawe vilongozi wenu. Wayagwe niwatenda wawalongoze vibumbila va iwanhu elufu na iwanhu magana na iwanhu malongo matano na iwanhu longo. Vivija niwasagula wayagwe wawe iwakulu wa kila kabila.

¹⁶ "Kipindi aho niwagwaa iwasemi wenu malagizo gano, 'Tegelezeni goya vitala va wanhu wenu. Taguseni goya vitala va wanhu wenu, iwe iwenekae hebu iwanhu baki iwokala hamoja na mweye.

¹⁷ Sikumumbagule munhu vonda muwataguse iwanhu, wategelezeni bila kuwabagula iwakulu na iwadodo. Sikumumdumbe munhu yoyose, kwavija Imulungu ayo yotagusa. Kitala chochose

kidala ngalileni niye na niye nokitegeleza.’

¹⁸ Kipindi acho vivija niwalongela gose gomulondigwa kutenda.

*Wanhu longo na wabili otumigwa
(Kupetigwa 13:1-33)*

¹⁹ “Avo kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wetu viyatulagize, tusonga mwanza wetu kulawa kulugongo lwa Holebu, tubita ako kuluwala lugela bwembwe, tugoga inzila ichola kuna iisi ya kuvigongo va Waamoli. Vituvikile Kadeshi Balinea,

²⁰ niye niwalongela, ‘Sambi muvika kuvigongo va isi ya Waamoli, iyotugwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wetu.

²¹ Loleni, Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kawagwaa mweye isi ino. Avo ingileni mukaisole kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wa wahenga zenu viyawalongo. Sikumudumbe hebu kunyawanyawa!’

²² “Abaho mweye mose mwiza kumwangu munongela, ‘Tuleke tutume wanhu wakaisungulile isi ayo abaho wabwele watulongoze nzila inogile kubita na mabuga ga kuko vigali.’

²³ Mbuli ayo inogela, avo niwasagula wanhu longo na wabili, munhu imoja kulawa kila kabila.

²⁴ Wanhu awo wasegela, wachola mwiisi ayo ya kuvigongo, wavika kubonde da Eshikoli na wadisungulila.

²⁵ Viwabwelile, wapapa matunda ga isi ayo na watulongoze isi ayo iyotugwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wetu inoga.

²⁶ “Lakini mweye hamulondile kugoga lagizo da Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, mulema kuchola mwiisi ayo.

²⁷ Muiyalala mvibanda venu mulonga, ‘Mndewa Imulungu katwihila, lekaavo katulava mwiisi ya Misili. Kalonda kutugela mmakono ga Waamoli ili watukome.

²⁸ Avo tuchole kwahi? Ndugu zetu watubena nguvu, watulongela, “Wanhu awo wana nguvu na watali kubanza siye, mabuga gao makulu, wagazungulusila senyenge mbaka kuulanga. Vivija tuyona mizihu mikulu, awo iwanhu wa ulelo wa Waanaki!”

²⁹ “Lakini niye niwalongela vino, ‘Sikumunyawenyawe na sikumuwadumbe wanhu awo.

³⁰ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, ayo yowalongolela, heyo mwenyego koitowa na hewo mbuli yenu kamba viyatendile kuno molola ako Misili,

³¹ na kuja kuluwala. Mona Mndewa Imulungu, Imulungu wenu viyawapapile kamba tata viyompapa mwanage, mnzila yose mbaka muvika hanhu hano.’

³² Hamoja niwalongela vivo, hamumtamanile Mndewa Imulungu, Imulungu wenu,

³³ yawalongolele mmwanza wenu, ikilo kwa mhanda ya moto na imisi kwa wingu, kawazahilila hanhu ha kwika ng’hambi na kawalagusila inzila ya kubita.

³⁴ “Mndewa Imulungu viyahulike kuiyalala kwenu, kagevuzika na kaiduwila kalonga,

³⁵ ‘Kuduhu hata munhu imoja kulawa muulelo uno wa iwanhu otenda gehile yonda yengile mwi-

isi ayo inogile iniiduwile nowagwaa wahenga zenu,

³⁶ ila Kalebu mwanage Yefune yaiyeka ayo yonda yengile, na niye nomgwaa isi ayo iyaikanyage kwa magulu gake, iwe yake na ulelo wake kwavija kanikweleleza niye Mndewa Imulungu kwa moyo wake wose.’

³⁷ Vivija Mndewa Imulungu kanigevuzikila niye mbuli yenu mweye, kalonga, ‘Vivija na gweye Musa, honda wingile bule mwiisi ayo.

³⁸ Lakini ayo yokutaza, Yoshua mwanage Nuni kokwingila, awo umgele moyo, kwavija heyo ayo yonda yawalongoze wanhu wa Izilaeli waihazi isi ayo.’

³⁹ “Abaho Mndewa Imulungu katulongela siye wose, ‘Awo iwana omulonga osoligwa na iwanhu owehila mweye, awo iwana wenu ving’hele walekile kujuwa ganogile na gehile, okwingila mwiisi ayo. Niye nowagwaa na hewo yokuwa isi yao.

⁴⁰ Lakini mweye, hindukeni mubwele kuluwala kubitila nzila ya kuchola bahali ya Shamu.’

⁴¹ “Avo, mweye munidika, ‘Tumtenda nzambi Mndewa Imulungu. Avo, tochola na kuitowa na hewo kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wetu viyatulagize.’ Avo kila imoja wenu keka mgoha wake mdiega, mwagiza vibuha kuchola kuivamila isi ayo ya kuvigongo.

⁴² Lakini Mndewa Imulungu kanongela, ‘Walongele wanhu awo, sikuwachole kuitowa kwavija niye niwaleka, sikuwachole buleavo ohumwa na iwanhu owehila.’

⁴³ Avo niye niwalongela, lakini hamutegeleze bule na mudilema lagizo da Mndewa Imulungu na kwa kuitapa kwenu mukwela kuvigongo avo.

⁴⁴ Waamoli okala kuvigongo avo wahumuluka wawavamila na kuwaswaswanya kamba nyuki, wawatowa ako Seili mbaka Holima.

⁴⁵ Mubwela na mmulilila Mndewa Imulungu, lakini Mndewa Imulungu hawategeleze bule hebu kuwagelegeza.

⁴⁶ Avo, musigala ako Kadeshi siku heleketwaa, mukala kuko.

2

Wanhu okwanga kuluwala

¹ “Abaho tuhinduka tufunga mwanza wa kuchola kuluwala kubitila nzila ya bahali ya Shamu, kamba Mndewa Imulungu viyanongele. Kwa siku nyingi tung'hali tuzunguluka mnzila kuvigongo va isi ya Seili.

² “Abaho Mndewa Imulungu kanongela,

³ “Mwanga hano kuvigongo kwa siku nyingi, avo sambi hindukeni umwambu wa kasikazini.

⁴ Walagize iwanhu, “Sambi mobitila mwiisi ya kuvigongo va Seili, isi ya ndugu zenu wanhu wa ulelo wa Esau. Hewo owadumba mweye, lakini muiteganye,

⁵ sikumuitowe na hewo kwavija siwagwaa bule hanhu hohose ha isi yao. Siwagwaa hata hanhu hadodo hakukanyaga lwayo. Isi ayo ya kuvigongo va Seili niwagwaa wanhu wa ulelo wa Esau iwe yao.

⁶ Mugule ndiya yonda muje na mazi gonda mung'we.” ’

⁷ “Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kawa-tenda mumwede mna zisang'hano zenu zose za makono genu. Kawalola goya mmwanza wenu wose wa kukiwala kino kikulu. Miyaka yose ayo malongo mane Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kakala hamoja na mweye na hamuswelile kinhu chochose.

⁸ “Avo tugendelela na mwanza wetu tuwabita ndugu zetu, awo iwanhu wa ulelo wa Esau wakalile ako Seili, tuileka nzila ya kubitila Alaba, ilawa Elati na Esioni Gebeli na tubitila nzila ya kuluwala Iwa Moabu.

⁹ Abaho Mndewa Imulungu kanongela, ‘Siku-muwagaze wanhu wa Moabu hebu kuwadovula ili muitowe, kwavija siwagwaa bule isi ayo. Niye niwagwaa isi ayo ya Ali iwanhu wa ulelo wa Lutu kamba uhazi wao.’ ”

¹⁰ Umwaka isi ayo ya Ali wakala wanhu wengi ng'hani wakalile na nguvu wakemigwe Waemi na wakala watali kamba Waanaki.

¹¹ Kamba viweli Waanaki, wanhu awo wakemigwa Walefai, lakini wanhu wa Moabu wawakema Waemi.

¹² Vivija ako umwaka Waholi wakala okala ako Seili, lakini wanhu wa ulelo wa Esau wawawinga na wawakoma, abaho hewo wakala mwiisi ayo kamba vija wanhu wa Izilaeli viwatendile ako kuna iisi iyawagwelele Mndewa Imulungu.

¹³ “Mndewa Imulungu katulongela, ‘Segeleni muloke bonde da Zeledi.’ Avo tuloka bonde da Zeledi.

¹⁴ Ibita miyaka malongo madatu na nane tangu vitusegele Kadeshi Balinea mbaka vitulokile bonde da Zeledi. Kipindi acho iwanhu wose

wadahile kuitowa kuna ing'hondo wafa, kamba Mndewa Imulungu viyaiduwile wofa.

¹⁵ Mndewa Imulungu mwenyego kagendelela kuwakoboza ako kuna ing'hambi mbaka wose wafa.

¹⁶ “Avo viwafile wanhu awo wadahile kuchola kuitowa kuna ing'hondo,

¹⁷ Mndewa Imulungu kanongela,

¹⁸ ‘Lelo moiloka imbaka ya isi ya Moabu kubitila buga da Ali.

¹⁹ Mwahavika mwiisi ya Waamoni sikumu wagaze hebu kuwadovula ili kuitowa na hewo kwavija niye siwagwaa bule mweye isi ayo ya Waamoni. Niye niwagwaa isi ayo wanhu wa ulelo wa Lutu.’ ”

²⁰ Vivija isi ayo yojuwigwa kamba isi ya Walefai, ako umwaka Walefai wakala mwiisi ayo. Lakini Waamoni wawagwaa twaga da Wazamuzumi.

²¹ Wanhu awo wakala wengi na wakala na nguvu na watali kamba Waanaki. Lakini Mndewa Imulungu kawakoboza aho viwezile Waamoni awo waisola isi yao na wakala mumo.

²² Mndewa Imulungu katenda kamba viyawa-tendele wanhu wa ulelo wa Esau, Waedomu, awo wakalile ako Seili. Kawakoma Waholi wose kipindi viwavikile Waedomu, waisola isi yao na wakala mumo mbaka lelo.

²³ Waavi wakala ako aho ichanduso mna ivijiji avo mbaka Gaza. Wakafutoli kulawa kisiwa cha Kilete wawakoma wose, na hewo wakala mwiisi ayo hanhu hao.

²⁴ “Abaho Mndewa Imulungu katulongela, ‘Avo,

songeni umwanza. Lokeni kubonde da Alinoni. Niye nimgela mmakono genu Sihoni mndewa wa Waamoli wa Heshiboni na isi yake. Mtoweni abaho muisole isi yake.

²⁵ Lelo nosonga kuwatenda wanhu wose mwiisi wengile bwembwe na kuwadumba mweye, ohu- lika mbuli zenu na ogwaya na kunyawanyawa.'

*Mndewa Sihoni kohumwa na Waizilaeli
(Kupetigwa 21:21-30)*

²⁶ "Avo, nituma wanhu kulawa kuluwala lwa Kedemoti wachole kwa mndewa Sihoni wa ako Heshiboni na usenga uno wa tindiwalo.

²⁷ 'Tuleke tubitile mwiisi yako, tobita mnzila tochola bila kuhinduka ukumoso hebu ukudila.

²⁸ Tuuzile ndiya na mazi ga kung'wa kwa vi- hande va shaba. Siye tolonda utuleke tubite mwi- isi yako,

²⁹ kamba viwatutendele iwanhu wa ulelo wa Esau okala ako Seili na wanhu wa Moabu okala ako Ali, mbaka tuloke lwanda lwa Yolidani tuvike mwiisi iyotugwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wetu.'

³⁰ "Lakini Sihoni mndewa wa Heshiboni kat- ulemela sikutubite mwiisi yake. Mndewa Imu- lungu, Imulungu wenu kaditenda zoyo jake diwe dala na yawe msede ili yamgele mmakono genu na muisole isi yake kamba viili lelo.

³¹ "Abaho Mndewa Imulungu kanongela, 'Sambi nimgela mmakono genu mndewa Sihoni na isi yake, songeni kuisola isi yake iwe yenu.' "

³² Abaho mndewa Sihoni kalawa na wakalizi wake wose weza kuitowa na siye behi ya buga da Yahasa.

³³ Mndewa Imulungu, Imulungu wetu kamgela mmakono getu na siye tumkoma, hamoja na wange wa kimbigalo na iwakalizi wake wose.

³⁴ Kipindi acho tugananga mabuga gao gose na tuwakoma wose, wambigalo na watwanzi na iwana. Hatumulekile munhu yoyose mgima.

³⁵ Vinhu vose vikalile kuko vikala vetu, fugo yose na ivinhu vose va kudibuga dijo.

³⁶ Kusongela Aloeli buga dili kumgwazo wa kubonde da Alinoni na buga dili kumgwazo wa bonde da Gileadi, kuduhu buga dikalile digangamale mbaka siye tulemelwe kudisola. Mndewa Imulungu, Imulungu wetu, kagagela mmakono getu mabuga gose.

³⁷ Lakini hatuikwesele isi ya Waamoni hebu mwiingema ya lwanda lwa Yaboki hebu mwiisi ya kuvigongo hebu hanhu hohose hayatugomese Mndewa Imulungu, Imulungu wetu.

3

Mndewa Ogu kohumwa (Kupetigwa 21:31-35)

¹ “Abaho tuhinduka tugoga inzila ichola Bashani. Mndewa Ogu wa ako Bashani keza na iwakalizi wake ili yatuvamile ako behi ya buga da Edilei.

² Lakini Mndewa Imulungu kanongela, ‘Sikumdumbe kwavija nimgela mmakono gako, heyo hamoja na iwakalizi wake na isi yake yose. Komtendela kamba viumtendele Sihoni, imndewa wa Waamoli, ayo yakalile ako Heshiboni.’

³ “Avo, Mndewa Imulungu, Imulungu wetu kamgela mmakono getu Ogu imndewa wa

Bashani hamoja na iwakalizi wake wose, tuwakoma wose na hasigale hata munhu imoja.

⁴ Tugasola mabuga gose, haduhu hata buga dimoja tudilekile. Gose kwa gose gakala mabuga malongo sita, isi yose ya Aligobu iyakalile mndewa Ogu wa Bashani.

⁵ Mabuga gose ago gazungulusilwa senyenge nhali, kukala na milango na vihindilo. Vivija kukala na vijiji vingi vikalile havizungulusilwe senyenge.

⁶ Tubananga kila buga, na tuwakoma iwambi-galo na iwatwanzi na iwana kamba vitutendile kuna gamabuga ga mndewa Sihoni wa Heshiboni.

⁷ Lakini fugo yose na ivinhu vose viyagwe tuisola.

⁸ “Avo kipindi acho tuisola isi ya awo iwandewa wabili wa Waamoli wakalile ako mwambu wa kudilawila zuwa wa lwanda lwa Yolidani, hagati ya lwanda lwa Alinoni na lugongo lwa Helimoni.”

⁹ Wasidoni okikema kigongo acho Silioni na Waamoli okikema Senili.

¹⁰ Musa kagendelela kulonga, “Tugasola mabuga gose geli kudibawe, na isi yose ya Gileadi na Bashani mbaka Saleka na Edilei gamabuga ga mndewa Ogu wa ako Bashani.”

¹¹ Mndewa Ogu wa ako Bashani ayo yaiyeka yasigale hagati ya Walefai, lusazi lwake lutendigwa kwa zuma, na lukala na utali wa makono mane na ugazi wa makono mabili, kamba iwanhu viwapimaga. Lusazi alo lung'hali kuko ako Laba buga da Waamoni.

Makabila gokala umwambu wa kudilawila

zuwa

(Kupetigwa 32:1-42)

¹² “Vituisolile isi ayo niwagwaa iwanhu wa makabila ga Lubeni na Gadi umwambu wa kasikazini wa Aloeli behi na kubonde da Alinoni na nusu ya ivigongo va Gileadi hamoja na mabuga gake.

¹³ Hanhu hasigale ha Gileadi hamoja na isi yose ya Bashani ya mndewa Ogu, ndio kulonga isi yose ya Aligobu, niwagwaa nusu ya kabila da Manase.”

Isi yose ya Bashani ijuwigwa kamba isi ya Walefai.

¹⁴ Yaili kulawa kabila da Manase kasola hanhu hose ha isi ya Aligobu ako Bashani mbaka kuna imbaka ya Wageshuli na Wamaaka. Vijiji vose kavigwaa twaga jake na mbaka lelo vojuwigwa kamba vijiji va Hawoti Yaili.

¹⁵ “Wanhu wa ulelo wa Makili kulawa kabila da Manase, niwagwaa isi ya Gileadi,

¹⁶ na wanhu wa makabila ga Lubeni na Gadi niwagwaa isi yose kulawa Gileadi mbaka lwanda lwa Alinoni. Imbaka yao kwa umwambu wa kusini ikala hagati ya ulwanda na imbaka yao kwa umwambu wa kasikazini ikala kuna ulwanda lwa Yaboki awo uibakane na isi ya Waa-moni.

¹⁷ Umwambu wa kudihongela zuwa isi yao ivika mbaka lwanda lwa Yolidani, kulawa lamba da Kineleti* umwambu wa kasikazini, mbaka bahali ya Alaba, vivija yojuwigwa kamba bahali ya Mkele, mbaka kumuhulumuko wa Pisiga umwambu wa kudilawila zuwa.

* **3:17** Vivija *lamba da Kineleti* dojuwika kamba lamba da Galilaya.

18 “Kipindi acho niwagwaa malagizo gano, ‘Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kawagwaa isi ino ili umwambu wa kudilawila zuwa wa Yolidani, muisole. Avo mweye mudahaga kuitowa mwiing’hondo, soleni migoha yenu muloke ulwanda lwa Yolidani kuwalongolela ndugu zenu Waizilaeli waenu.

19 Lakini wehe zenu na wanenu na zifugo zenu nyingi zimwili nazo, awo osigala mna gamabuga ganiwagwelele.

20 Watazeni ndugu zenu Waizilaeli mbaka Mndewa Imulungu vonda yawatende wakale hanhu hao kamba viyatendile kumwenu, na hewo vivija waisole isi ija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowagwaa, ako umwambu wa Yolidani. Abaho kila munhu kumwenu kobwela mwiisi yenu ino iniwagwelele iwe yenu.’

21 “Abaho nimulagiza Yoshua, ‘Gweye kona kwa meso gako gaja gose Mndewa Imulungu, Imulungu wako gayawatendele iwandewa wano wabili, Sihoni na Ogu. Avo, heyo kowatendela vivo iwandewa wose wa ziisi zimuchola kuzisola.

22 Sikumuwadumbe, kwavija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu koitowa na hewo mbuli yenu.’

Musa kogomesigwa kwingila mwiisi ya Kanaani

23 “Kipindi acho nimpula Mndewa Imulungu, nilonga,

24 ‘Go Mndewa, Mkulu Mndewa Imulungu nojuwa kunilagusa niye msang’hanaji wako hanhu hadodo ha ukulu wako na udahi wako. Vino hana imulungu gani kuulanga hebu mwiisi yodaha

kusang'hana mbuli ng'hulu kamba ziusang'hane gweye?

²⁵ Nokupula unileke niloke ulwanda lwa Yolidani, niyone isi ayo inogile ako umwambu wa kudihongela zuwa wa Yolidani, niilole isi ayo inogile, isi ya vigongo, hamoja na vigongo va Lebanoni.'

²⁶ "Lakini Mndewa Imulungu kanigevuzikila niye mbuli yenu, kalema kunitegeleza. Lakini kanilongela, 'Nyamala vivo, sikuunongele kabili mbuli ayo!

²⁷ Kwela mbaka kuna inhembeti ya ulugongo lwa Pisiga na ulole goya umwambu wa kudihongela zuwa na umwambu wa kasikazini na umwambu wa kusini na umwambu wa kudilawila zuwa. Uilole isi ayo kwa meso gako, lakini gweye huloka bule ulwanda uno wa Yolidani.

²⁸ Lakini umgwelele Yoshua malagizo, na umgele moyo na umtende yagangamale, kwavija heyo ayo yonda yawalongoze iwanhu wano mbaka ako umwambu, waisole isi yonda uilole.'

²⁹ "Avo tukala kuko kubonde kuulongozi wa Beti Peoli."

4

Kugoga malagizo ga Imulungu

¹ Musa kagendelela kuwalongela Waizilaeli, "Gogeni na kukweleleza malagizo na mafundizo gose ganiwafunzile, ili muwe wagima na kuisola isi yonda yawagwee Mndewa Imulungu, Imulungu wa wahenga zenu.

² Sikumwengeze kinhu chochose hebu kusegesa kinhu chochose mna gamalagizo goniwagwelela,

lakini gagogeni malagizo ga Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, gano goniwagwelela.

³ Mwenye mugona kwa meso genu gaja gaya-tendile Mndewa Imulungu ako Baali Peoli. Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kawakoma iwanhu wose hagati yenu wamtambikile ayo imulungu Baali Peoli.

⁴ Lakini mweye mose mumtamanile Mndewa Imulungu, Imulungu wenu mung'hali wagima mbaka lelo.

⁵ “Loleni, niwafunza malagizo na mafundizo kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wangu viyanilagize nitende, ili mugakweleleze ako kuna iisi yumuchola kuisola.

⁶ Gagogeni na kugakweleleza gago kwavija mwahatenda vivo iwanhu wa isi ziyagwe vonda wagajuwe, ojuwa kamba mweye muna nzewele na ubala na olonga, ‘Wanhu wa isi ino ng'hulu wana nzewele na wabala!’

⁷ “Kuduhu wanhu wa isi yoyose, hata kamba isi yao ng'hulu, imulungu wao kokala behi na hewo kamba viyali behi na siye Mndewa Imulungu, Imulungu wetu, twahampula yatutaze.

⁸ Vivija kuduhu wanhu wa isi yoyose, hata kamba isi yao ng'hulu, wana malagizo na mafundizo ga haki, kamba gago ganiwafunzile lelo.

⁹ “Muiteganye na mugelegeze, sikumuisemwe gaja gamugonile kwa meso genu wenyego. Sikumuisemwe gago mna imizoyo yenu muugima wenu wose. Wasimulileni wanenu na iwazukulu zenu,

¹⁰ siku ayo vumwimile kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu ako Holebu viyani-

longele, 'Wating'hanize awo iwanhu kuulongozi wangu, niwalongele mbuli zangu ili waifunze ku-nidumba niye, siku zose viwokala mwiisi na vivija wawafunze wanao watende vivo.'

¹¹ "Avo mukwesa behi na kwima hasi ya ulugongo lukalile lokwaka moto uvikile mbaka kuulanga kuno wenela ziza na wingu kulu.

¹² Abaho Mndewa Imulungu kalonga na mweye kulawa muumoto awo. Muzihulika mbuli ziyalongile lakini hammone, mweye muihulika sauti yake iiyeka.

¹³ Kawalongela lagano jake, na kawalagiza mugagoge gaja Gamalagizo Longo, gayandike mna ivibao vibili va mabwe.

¹⁴ Kipindi acho Mndewa Imulungu kanilagiza niwafunze malagizo na mafundizo gomulondigwa kugagoga mwiisi yumuchola kuisola.

Wanhu ogomesigwa kutambikila vinyago

¹⁵ "Avo, sikumuisemwe kamba Mndewa Imulungu viyalongile na mweye muumoto ako kulugongo lwa Holebu, hammone viyali. Avo muiteganye ng'hani,

¹⁶ sikumuinange na kutenda kinyago, hebu sisila da kinhu chochose kiwe kamba mbigalo hebu mtwanzi,

¹⁷ hebu mnyama yoyose mwiisi hebu ndege,

¹⁸ hebu mng'onyo yoyose yotambala hebu somba weli mgamazi.

¹⁹ Muiteganye, mwahalola uchanha kuulanga na kujona zuwa na mbalamwezi na nhondo na vinhu viyagwe vili kuulanga, sikumvikwesele na kuvitambikila na kuvisang'hanila, kwavija vinhu

avo Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kav-ilumba mbuli ya iwanhu wose wayagwe iwokala mwiisi wavitambikile.

²⁰ Lakini mweye awo yawakombole kulawa Misili mulawe mditanuli da zuma. Kawalava kuko ili muwe wanhu zake kamba vimwili lelo.

²¹ Kwa mbuli yenu Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kanigevuzikila, kaiduwila kamba niye siloka bule ulwanda lwa Yolidani na kwingila mwiisi ija inogile iyowagwaa iwe yenu.

²² Avo niye nofila mwiisi ino, siloka bule umwambu wa ulwanda, lakini mweye, sambu moloka ulwanda na mochola kuisola isi ayo inogile.

²³ Muiteganye sikumuisemwe lagano da Mndewa Imulungu, Imulungu wenu diyatendile na mweye, na sikumutende kinyago cha kinhu chochose kiyawagomese Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

²⁴ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kamba moto usakaza, heyo ayo Imulungu yeli na migongo.

²⁵ “Vonda mukale mwiisi ayo, mwahapata wana na wazukulu na mwahawa wavele, kamba mwahasonga kupotela na kutenda vinyago kwa kuigala na kinhu chochose, mwahatenda gehile mgameso ga Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na kumgevuzi,

²⁶ avo niye lelo noukema ulanga na isi vilole mbuli ino, nowalongela kamba, kwa mwanza umoja mokomigwa kuko mwiisi yumuchola kuisola ako umwambu wa lwanda lwa Yolidani. Hamukala kuko kwa siku nyingi,

lakini mokomigwa mose.

²⁷ Mndewa Imulungu kowapwililisa mweye mna iwanhu wa isi ziyagwe, na iwanhu kidogo hagati yenu awo onda wasigale kuko kutali kuyawagalile Mndewa Imulungu.

²⁸ Kuko moisang'hanila imilungu ya mibiki na mibwe, ayo itendigwe kwa makono ga wanhu, ayo haidaha kulola hebu kuhulika hebu kuja hebu kunusa.

²⁹ Lakini mwahawa kuko mziisi azo na mwa-hamzahila Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kwa mizoyo yenu yose na kwa loho zenu zose, heyo momona.

³⁰ Mbuli azo zose zahawapata ako kumwande, mogaya ng'hani avo kukimambukizo mombwelela na kumtegeleza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

³¹ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kamema bazi, honda yawaleke hebu kuwananga hebu kudisemwa lagano diyatendile kwa kuiduwila kwa iwahenga zenu.

³² “Gelegezeni gaja gaumwaka, gaja galawile mweye mung'hali hamunavumbuka, kulawa siku ayo Imulungu viyamulumbile munhu. Zahileni mwiisi yose kulawa mwambu uno mbaka uyagwe, kamba kuna kinhu kamba kino cha unzonza kilawila hebu kihulikigwa.

³³ Vino kuna wanhu wowose waihulika sauti ya Imulungu kamba vimuihulike mweye yolonga kulawa mmoto, abaho wasigala wagima?

³⁴ Vino kuna imulungu yoyose iyagwe yagezile kusola iwanhu wake kulawa mwiisi ya iwanhu wayagwe, kamba viyatendile Mndewa Imulungu,

Imulungu wenu? Heyo katenda avo kwa mag-azo na vilaguso na unzonza na ng'hondo na kwa nguvu yake ng'hulu, katenda vinhu vigela bwembwe na mweye mugona gose ago kwa meso genu ako Misili.

³⁵ Mweye muzona mbuli azo, ili mujuwe kamba Mndewa Imulungu ayo Imulungu yaiyeka na haduhu iyagwe.

³⁶ Kulawa kuulanga kawatenda muihulike sauti yake ili yawafunze kumtegeleza, na hano mwiisi kawatenda muwone moto wake mkulu, na muzihulika mbuli zake kulawa muumoto awo.

³⁷ Kwavija kawanogela wahenga zenu na kawasagula mweye na kawalava kulawa mwiisi ya Misili kwa nguvu na udahi,

³⁸ kawawinga mgameso genu wanhu wa isi zili na nguvu kubanza mweye, ili yawagale na kuwagwaa isi yao iwe yenu, kamba viili mbaka lelo.

³⁹ Avo, muijuwe mbuli ino na muigelegeze mmizoyo yenu, kamba Mndewa Imulungu ayo Imulungu ako kuulanga na hasi mwiisi, na kuduha iyagwe.

⁴⁰ Gogeni gaja gayalongile na malagizo gake goniwagwaa lelo, ili mugendelele goya mweye na wanenu baho kumwande na mukale siku nyingi mwiisi ayo iyowagwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu iwe yenu siku zose.”

Mabuga ga kukimbilila iwanhu

⁴¹ Abaho Musa kagabagula mabuga madatu ako umwambu wa kudilawila zuwa wa lwanda lwa Yolidani,

⁴² ako munhu yahamkoma munhu bila kulonda, kodaha kukimbilila buga dimoja mna gamabuga gago na kouhonya ugima wake.

⁴³ Kadibagula buga da Bezeli dili kudibawe da ikiwala kawagwelela wanhu wa kabila da Lubeni, na buga da Lamoti mwiisi ya Gileadi kawagwelela iwanhu wa kabila da Gadi na buga da Golani mwiisi ya Bashani kawagwelela iwanhu wa kabila da Manase.

Ulongozi wa malagizo

⁴⁴ Gano gago malagizo gawagweleligwe wanhu wa Izilaeli na Musa.

⁴⁵ Gano gago galondigwe na mafundizo na malagizo Musa gayawalonge Waizilaeli viwalawile mwiisi ya Misili,

⁴⁶ na wakala kubonde behi ya Beti Peoli mwambu wa kudilawila zuwa wa lwanda lwa Yolidani, mwiisi ya mndewa Sihoni wa Waamoli, yatawale ako Heshiboni abaho kahumwa na Musa na iwanhu wose wa Izilaeli viwezile kulawa mwiisi ya Misili.

⁴⁷ Waisola isi yake na isi ya mndewa Ogu wa isi ya Bashani. Wandewa awo iwabili wa Waamoli watawala kuko umwambu wa kudilawila zuwa wa lwanda lwa Yolidani.

⁴⁸ Isi ayo yenela kulawa kudibuga da Aloeli mwiingema ya lwanda lwa Alinoni, mbaka kulugongo lwa Silioni, vivija lokemigwa Helimoni,

⁴⁹ hamoja na isi yose ya umwambu wa kudilawila zuwa wa lwanda lwa Yolidani mbaka bahali ya Alaba, kuhumulukila kulugongo lwa Pisiga.

5

Malagizo Longo
(Kulawa 20:1-17)

¹ Musa kawakema wanhu wose wa Izilaeli na kawalongela, “Mweye wanhu wa Izilaeli, tegelezeni mafundizo na malagizo goniwalongela lelo. Ifunzeni na mugagoge goya.

² Mndewa Imulungu, Imulungu wetu, katenda lagano na siye ako kulugongo lwa Holebu.

³ Hatendile lagano dino na iwahenga zetu, lakini katenda na siye wose tuli wagima lelo.

⁴ Mndewa Imulungu kalonga na mweye meso kwa meso kulawa kuko kulugongo hagati ya umoto.

⁵ Kipindi acho niye ng'hala nimile hagati yenu na Mndewa Imulungu, na niwalongela gaja gaya-longile, kwavija mweye mudumba uja umoto na hamukwelile kulugongo.

“Mndewa Imulungu kalonga,

⁶ ‘Niye ayo Mndewa Imulungu, Imulungu wako nikulavile mwiisi ya Misili, kuko kuukalile mtumwa.

⁷ “ ‘Sikuumtambikile imulungu yoyose iyagwe ila niye.

⁸ “ ‘Sikuutende kinyago kiigalile na kinhu cho-chose kili kuulanga hebu mwiisi hebu mgamazi hasi ya isi ili ukitambikile.

⁹ Sikuuvifugamile hebu kuvitambikila, kwavija niye Mndewa Imulungu, Imulungu wako nina migongo. Nowakoboza wana mbuli ya nzambi za tata zao, hata ulelo wa kadatu na wa ikane wa waja onihila.

¹⁰ Lakini nowatendela ganogile maelufu ga ulelo ga wanhu waja oninogela na kugagoga malagizo gangu.

¹¹ “‘Sikuuditambule bule twaga jangu, niye Mndewa Imulungu, Imulungu wako, kwavija niye Mndewa Imulungu sileka kumkoboza munhu yoyose yoditambula bule twaga jangu.

¹² Ikumbuke siku ya kubwihila kwa kuitenda ing'ale kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wako viyakulagize.

¹³ Kwa siku sita usang'hane na utende mbuli zako zose,

¹⁴ lakini siku ya saba, siku ya kubwihila ya Mndewa Imulungu, Imulungu wako. Siku ayo siku-usang'hane sang'hano yoyose, gweye mwenyego hebu mwanago wa kimbigalo hebu wa kitwanzi hebu mtumwa wako wa kimbigalo hebu wa kitwanzi hebu ng'ombe wako hebu kihongwe wako hebu mnyama wako yoyose, hebu munhu baki iyokala mwiisi yako, ili mtumwa wako wa kimbigalo na wa kitwanzi wabwihile kamba viubwihila gweye.

¹⁵ Kumbuka kamba gweye kukala mtumwa ako mwiisi ya Misili, na Mndewa Imulungu, Imulungu wako, kakulava kuko kwa udahi wake mkulu, avo Mndewa Imulungu, Imulungu wako kakulagiza uigoge siku ya kubwihila.

¹⁶ “‘Wategeleze tatako na mamako, kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wako viyakulagize, utende vivo ili ukale mgima siku nyingi na mbuli zako zokugendela goya mwiisi iyokugwelela Mndewa Imulungu, Imulungu wako.

¹⁷ “‘Sikuukome.

18 “Sikuutende ugoni.

19 “Sikuwibe.

20 “Sikuumulavile miyago usindila wa uvizi.

21 “Sikuumsulukile mwehe wa miyago, siku-uisulukile ng'anda ya miyago hebu mgunda wake hebu mtumwa wake wa kimbigalo hebu wa kitwanzi hebu ng'ombe wake hebu kihongwe wake hebu kinhu chochose kiyelinacho.’

22 “Gano gago malagizo gayalongile Mndewa Imulungu kwa sauti ng'hulu kulawa muumoto na mdiwingu na ziza totolo vimuiting'hane ako kulugongo na hongeze mbuli yoyose. Abaho kagandika malagizo gago mna ivibao vibili va mabwe na kanigwaa niye.

*Wanhu odumba
(Kulawa 20:18-21)*

23 “Vimuihulike sauti yake kulawa mdiziza totolo, na uchanha ya lugongo lukalile lokwaka, ivilongozi wenu wa makabila na iwavele wenu weza kumwangu,

24 walonga, ‘Mndewa Imulungu, Imulungu wetu katulagusila ukulu wake na udahi wake, tuihulika sauti yake kulawa hagati ya umoto. Lelo tumona Imulungu kolonga na wanhu, na iwanhu wang'hali wagima.

25 Lakini sambili habali tufe? Moto uno mkulu otusakaza, na siye tofa kamba twahaihulika kabili sauti ya Mndewa Imulungu, Imulungu wetu.

26 Vino, munhu gani yahulike sauti ya Imulungu yeli mgima kolonga kulawa hagati ya umoto, kamba vituhulike siye, abaho kawa mgima?

27 Gweye uchole behi, ukategeleze gose goyolonga Mndewa Imulungu, Imulungu wetu, abaho

utulongele gose gonda yakulongele. Siye to-gategeleza na kugagoga.’

²⁸ “Avo, Mndewa Imulungu kawahulika vimu-longile vivo, avo kanilongela, ‘Nigahulika gose gawalongile iwanhu wano, walonga goya.

²⁹ Maza wagelegezaga vivo siku zose na ku-nidumba niye na kugoga malagizo gangu! Wa-hagendelele vinogile hewo wenyego na ulelo wao siku zose.

³⁰ Genda kawalongele wabwele mvibanda vao.

³¹ Lakini gweye wime baha behi na niye, na niye nokulongela gaja golondigwa na malagizo gose na mafundizo gonda uwafunze wagoge ako mwiisi iniwagwelela iwe yao.’

³² “Avo, muiteganye musang’hane kamba viyawalagize Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, gagogeni gose na sikumuleke kinhu chochose.

³³ Kwelelezeni gose gayawalagize Mndewa Imulungu, Imulungu wenu ili muwe wagima na mugendelele goya na mukale siku nyingi mwiisi yonda muisole.

6

Mnogele Mndewa Imulungu wako

¹ “Gano gago malagizo na mafundizo na gaja golondigwa na Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na kanilagiza niwafunze ili mugagoge ako mwiisi yumuchola kuisola iwe yenu.

² Siku zose vimwili wagima mumdumbe Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, na mugoge malagizo gake gose na mafundizo goniwagwelela mweye na ulelo wenu ili mukale siku nyingi.

³ Avo tegelezeni mweye wanhu wa Izilaeli, mugagoge goya ili mugendelele goya na mwengezeke ng'hani mwiisi imemile maziwa na uki, kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wa wahenga zenu viyalongile.

⁴ “Avo tegelezeni mweye wanhu wa Izilaeli, Mndewa Imulungu, Imulungu wetu, ayo Imulungu yaiyeka.

⁵ Mnogeleni Mndewa Imulungu, Imulungu wako kwa moyo wako wose na kwa loho yako yose na kwa nguvu zako zose.

⁶ Sikumugasemwe malagizo gano goniwagwaa lelo.

⁷ Muwafunze wanenu, muwasimulile mwahakala ukae hebu mwahawa mmwanza hebu mwahawasa ikilo hebu imitondo mwahalamuka.

⁸ Gafungeni mmakono genu na mugavale mvi-hanga venu kamba kinhu cha kukumbuka.

⁹ Gandikeni uchanha ya milango ya ng'anda zenu na mzinyivi za kwingilila mmabuga genu.

Wanhu ozumigwa mbuli ya kulema kumtegeleza Imulungu

¹⁰ “Mndewa Imulungu, Imulungu wenu vonda yawagale mwiisi iyaiduwile kwa wahenga zenu, Abulahamu na Isaka na Yakobo, kamba kowagwaa mweye isi ayo ili na mabuga makulu na ganogile ago hagazengigwe na mweye,

¹¹ na ng'anda zimemile vinhu vinogile havikigwe na mweye, na visima hamuvihimbile na migunda ya mizabibu na mizeituni haihandigwe na mweye. Avo mwahaja na kwiguta,

¹² muiteganye sikumumsemwe Mndewa Imulungu, yawalavile mwiisi ya Misili ako kumukalile watumwa.

¹³ Mdumbeni Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, mumsang'hanile heyo yaiyeka, na muiduwile kwa twaga jake.

¹⁴ Sikumuikweleleze imilungu iyagwe, imilungu ya wanhu wawazunguluke mweye,

¹⁵ kwavija mwahaikweleleza, Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, yeli hagati yenu heyo Imulungu yeli na migongo, na kwa ng'hasiliki yake kowakoma wose sikumoneke mwiisi yose.

¹⁶ “Sikumumgeze Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kamba vimutendile ako Masa.

¹⁷ Mulole goya mugagoge malagizo gose gayawagwee Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na mafundizo na gaja golondigwa gayawalagize.

¹⁸ Musang'hane gaja ganogile mgameso ga Mndewa Imulungu, ili mugendelele goya na mwingile na kuisola isi inogile iyalongile kwa kuiduwila kowagwaa wahenga zenu,

¹⁹ na kowaswaswanya iwanhu wose owehila kamba Mndewa Imulungu viyalongile.

²⁰ “Ako kumwande wanenu wahawauza, ‘Habali Mndewa Imulungu katulagiza tugagoge malagizo na gamafundizo na gaja golondigwa?’

²¹ Mweye muwedike, ‘Siye tukala watumwa wa Falao ako Misili, lakini Mndewa Imulungu katulava mwiisi ya Misili kwa nguvu zake ng'hulu.

²² Kwa meso getu Mndewa Imulungu katenda unzonza na vilaguso vidumbiza na va kukan-ganya kwa Wamisili na mndewa wao na iwanhu wa mng'anda yake.

²³ Katulava Misili na katugala hano na katugwaa isi ino kamba viyaiduwile kowagwaa iwahenga zetu.

²⁴ Avo, Mndewa Imulungu katulagiza tugoge malagizo gano gose na tumdumbe heyo Mndewa Imulungu, Imulungu wetu ili tumwede na tukale wagima kamba vitwili lelo.

²⁵ Totendigwa tunoge mgameso gake kamba twahagoga goya malagizo gano gayatulagize Mndewa Imulungu, Imulungu wetu.'

7

Wanhu wa Mndewa Imulungu (Kulawa 34:11-16)

¹ "Mndewa Imulungu, Imulungu wenu vonda yawavikize mwiisi yumuchola kuisola, na kowawinga wanhu wa isi nyingi wasegele mwiisi ayo. Vonda mwingile kowawinga wanhu wa isi saba, isi zili na nguvu na wanhu wengi kubanza mweye, isi za Wahiti na Wagiligashi na Waamoli na Wakanaani na Wapelizi na Wahivi na Wayebusi.

² Vivija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, vonda yawagele mmakono genu na mowahuma iwanhu awo avo muwakome wose, sikumutende lagano na hewo na sikumuwonele bazi.

³ Sikumuisolele watwanzi na hewo, na siku-muwaleke wanenu wa kimbigalo wawasole wandeledao hebu wanenu wa kitwanzi wasoligwe na hewo.

⁴ Mwahatenda vivo hewo owatenda wanenu wamuleke Mndewa Imulungu, na owatenda waitambikile imilungu iyagwe, avo ng'hasiliki ya Mndewa Imulungu yowakila na hakawa kuwananga wose.

⁵ Lakini watendeleni vino, bomoleni mhango zao za kulavila nhosa na mugasegese mabwe gao ga kutambikila. Na vikanheni ivinyago vao va Ashela na mvisome moto vinyago vao viyagwe.

⁶ Tendeni vivo kwavija mweye mwa wanhu wang'alile mgameso ga Mndewa Imulungu, Imulungu wenu. Mna iwanhu wose mwiisi yose kawasagula mweye ili muwe wanhu zake mwenyego.

⁷ “Mndewa Imulungu hawanogele mweye na kuwasagula kwavija mwa wengi kubanza wanhu wayagwe, mweye mwa wadodo kubanza iwanhu wose mwiisi.

⁸ Lakini kwavija Mndewa Imulungu kawanogela mweye na katenda kija kiyaiduwile kwa wahenga zenu, lekaavo kawalava kwa nguvu zake ng'hulu na kawagombola muutumwa, kulawa mmakono ga Falao mndewa wa Misili.

⁹ Avo, mujuwe kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wenu heyo Imulungu yotamaniligwa, koga lagano jake na kolagusa unogelwa wake kwa maelufu ga ulelo kwa waja ogora malagizo gake.

¹⁰ Lakini kwa waja omwihila, hakawa bule kuwaliha kwa kuwakoboza.

¹¹ Avo, muiteganye mugoge malagizo na mafundizo na gaja golondigwa goniwalagiza lelo.

*Kumweda kwa iwanhu omtegeleza Imulungu
(Kumbukumbu 28:1-14)*

¹² “Kamba mwahagagoga malagizo gano na kutenda kamba vigalonga, Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kogendelela kugoga lagano jake na mweye na kowanogela kamba viyaiduwile kwa wahenga zenu.

¹³ Heyo kowanogela na kowatenda mumwede, mokwengezeka na mokuwa wengi, koitenda migunda yenu ilele ng'hani, ili mupate ndiya na divai na mavuta. Kowatendela ganogile kwa kuwagwaa ng'ombe na ng'hondolo wengi mwiisi ayo iyaiduwile kowagwaa iwahenga zenu.

¹⁴ Momweda kubanza wanhu wose wa mwiisi. Kuduhe mbigalo hebu mtwanzi yonda yawe mgumba.

¹⁵ Mndewa Imulungu kowasegesela mitamu, na kowatenda sikumupate mitamu ihile kamba yumuyonile ako Misili, lakini kowagwaa mitamu ayo iwanhu owehila.

¹⁶ Muwakome wanhu wose wa isi zose Mndewa Imulungu, Imulungu wenu yazigelile mmakono genu, na sikumuwonele bazi. Sikumvitambikile vinyago vao, kwavija mbuli ayo yowahonza.

¹⁷ “Sikumugelegeze mmizoyo yenu, ‘Wanhu wano wengi ng'hani kubanza siye, todahaze kuwawinga mwiisi?’

¹⁸ Sikumuwadumbe, kumbukeni gaja Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, gayamtendele Falao na iwanhu wose wa Misili.

¹⁹ Kumbukeni imitamu ihile imuyonile kwa meso genu, unzonza na vilaguso na udahi na nguvu ng'hulu ya Mndewa Imulungu, Imulungu wenu yaisang'hanile kuwakombola, na kotenda vivo kwa iwanhu wose omuwadumba.

²⁰ Vivija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowagalila midondola hagati ya hewo, na kowakoma waja wakimbile na kuifisa.

²¹ Avo, sikumuwadumbe kwavija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kahamoja na mweye. Heyo kana udahi na nguvu.

²² Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowawinga wanhu wa isi azo, kidogo kidogo kila vimgendelela. Hamudaha kuwakoma wose kwa siku dimoja, kwavija mwahatenda vivo iming'onyo ya kumuhulo yokuwa mingi na kuwadumbiza.

²³ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowagela mmakono genu iwanhu owehila na kowatenda wadununzike mbaka wamale kukomigwa.

²⁴ Kowagela mmakono genu iwandewa zao. Mowakoma na hewo osemwigwa, na mowakoma wose na kудuhu munhu yonda yawagomese.

²⁵ Visomeni moto ivinyago va imilungu yao. Sikumusulukile shaba hebu zahabu ili mvinyago vao na sikumuisole na kuitenda kamba yenu. Mbuli ayo yowahonza na yomgevuza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

²⁶ Sikumukigale mzing'anda zenu kinhu chochose kimgevuza Mndewa Imulungu, buleavo moduwiligwa kamba kinhu acho. Sikumuvinogele hebu kuvigelegeza kwavija vinhu avo viduwiligwa.

8

Isi inogile ya kuisola

¹ “Muiteganye mugoge malagizo gose goniwagwaa lelo, ili muwe wagima na mongezeke na mwingile na kuisola isi ayo iyaiduwile Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kwa iwahenga zenu.

² Kumbukeni Mndewa Imulungu, Imulungu wenu viyawalongoze mmwanza mtali kubitila kuluwala kwa miyaka malongo mane, ili yawasegesele kuitapa na kawageza yagajuwe gaja geli mmizoyo yenu, kamba mogoga hebu hamugoga malagizo gake.

³ Kawasegesela kuitapa kwa kuwatenda mukone nzala, abaho kawagwaa ndiya ya mana muje, ndiya ayo hamuijuwile na vivija iwahenga zenu hawaijuwile. Katenda avo ili yawafunze kamba munhu hadaha kuwa mgima kwa kuja kwiyekea lakini kwa kila mbuli ilawa mmulomo wa Mndewa Imulungu.

⁴ Kipindi chose acho cha miyaka malongo mane, viwalo venu havilalile na magulu genu hagavimbile bule.

⁵ Avo muvijuwe kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kowazuma mweye kamba tata viyomzuma mwanage.

⁶ Avo, gogeni malagizo ga Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, ili mukweleleze nzila zake na mumdumbe heyo.

⁷ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowagala mwiisi inogile isi ili na vizanda na nzasa na mbwibwi ikilima kulawa kuvigongo na kubonde,

⁸ isi ilelaga ngano na shaili na mizabibu na mitini na mikomamanga na mizeituni na uki.

⁹ Ako mopata ndiya nyingi na hamuswela kinhu. Mibwe yake ina chuma na kuvigongo vake

modaha kuhimba shaba ya kiguzi.

¹⁰ Moja na mokwiguta, na momtogola Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kwa isi inogile iyawagwelele.

Wanhu ozumigwa mbuli ya kumsemwa Mndewa Imulungu

¹¹ “Muiteganye sikumumsemwe Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kwa kuleka kugoga malagizo gake na mafundizo gake na gaja golondigwa goniwalagiza lelo.

¹² Mwahaja na kwiguta, mwahazenga ng'anda zinogile na kukala mumo,

¹³ na kamba ng'ombe na ng'hondolo wenu na shaba na zahabu yenu na kila kinhu kimulinacho chongezeka,

¹⁴ avo sikumuitape na kumsemwa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, yawalavile mwiisi ya Misili, ako kumukalile watumwa.

¹⁵ Heyo kawalongoza ako kuluwala lukulu ludumbiza, lumemile mizoka ili na sumu na inge, mwiisi ija inyalile ilibule mazi, kawalavila mazi kulawa mdibwe dala.

¹⁶ Heyo kawagwaa mana ako kuluwala, ndiya haijuwigwe na iwahenga zenu. Katenda vivo ili yawasegelese kuitapa na yawageze ili ako kumwande yawatendele ganogile.

¹⁷ Avo muiteganye sikumulonge mmizoyo yenu, ‘Siye tuwa matajili kwa nguvu zetu na udahi wetu wenyego.’

¹⁸ Kumbukeni kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wenu ayo yowagwaa nguvu ya kuwa

matajili. Kotenda vivo mbuli ya lagano jake diyaiduwile kwa iwahenga zenu mbaka lelo.

¹⁹ Kamba mwahamsemwa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na kuikweleleza imilungu iyagwe na kuisang'hanila na kuitambikila, lelo nowazuma kamba mokomigwa.

²⁰ Kamba hamumtegeleza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu mokomigwa kamba vonda yawakome iwanhu wa isi zili kuulongozi wenu.

9

*Siyo mbuli ya ukunoga kwa iwanhu wa Izilaeli
(Kulawa 32:1-35)*

¹ “Mutegeleze mweye wanhu wa Izilaeli, sambi moloka lwanda lwa Yolidani na mochola kuisola isi ya wanhu wa isi ng'hulu na weli na nguvu kubanza mweye. Mabuga gao makulu na gazunguluswa senyenge ivikile mbaka kuna gamawingu.

² Wanhu wenyego watali na wana nguvu, awo Waanaki na kamba vimujuwa na kamba vimuhulika iwanhu viwalongaga, ‘Nani yodaha kuitowa na Waanaki?’

³ Lakini lelo muvijuwe kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, ayo yowalongolela kamba moto usakaza. Heyo kowakoma na kowahuma mgameso genu, avo mowawinga na kuwakoma himahima, kamba Mndewa Imulungu viyawalongele kotenda.

⁴ “Mndewa Imulungu, Imulungu wenu vonda yamambukize kuwawinga iwanhu awo mgameso genu sikumugelegeze mmizoyo yenu, ‘Kwavija siye tunoga lekaavo Mndewa Imulungu katugala

tuisole isi ino.’ Mndewa Imulungu kawawinga iwanhu wano mgameso genu kwavija hewo otenda gehile.

⁵ Mweye moisola isi ya hewo siyo kwavija mweye munoga hebu mizoyo yenu inoga ila Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kowawinga iwanhu awo mgameso genu kwavija watenda gehile na kolonda kudivikiza dija dilagano diyaiduwile kwa iwahenga zenu, Abulahamu na Isaka na Yakobo.

⁶ Avo, muvijuwe siyo mbuli ya ganogile genu Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kowagwaa isi ino inogile iwe yenu, kwavija mweye mwa wanhu wadala.

⁷ “Kumbukeni na sikumuisemwe vimumgevuze Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kuja kuluwala. Tangu siku dija dimusegele mwiisi ya Misili mbaka vimuvikile hanhu hano, mweye momulema Mndewa Imulungu.

⁸ Akuja kulugongo lwa Holebu mumgevuzza Mndewa Imulungu na heyo kagevuzika ng’hani na kalonda kuwakoma wose.

⁹ Vinikwelile kulugongo kusola ivibao vibili va mabwe, vandikigwe lagano diyatendile Mndewa Imulungu na mweye, ng’hala kuko kulugongo kwa siku malongo mane imisi na ikilo sidile gate hebu kung’wa mazi.

¹⁰ Abaho Mndewa Imulungu kanigwaa avo ivibao vibili va mabwe vandikigwe kwa kidole chake Imulungu. Vikala vandikigwe mbuli zose ziyawalongele Mndewa Imulungu kulugongo, kulawa muumoto siku ayo vimuiting’hane.

¹¹ Ona, vizishile siku azo malongo mane imisi na ikilo, Mndewa Imulungu kanigwaa avo ivibao

vibili va mabwe, vandikigwe dilagano.

¹² “Avo, Mndewa Imulungu kanongela, ‘Segela, hima uhumuluke hasi ya ulugongo, kwavija wanhu zako wauwalavile Misili wanangika. Sambi sambi waileka nzila, iniwalagize waikweleleze, watenda kinyago cha zuma.’

¹³ “Vivija Mndewa Imulungu kanongela, ‘Ni-wona wanhu wano wadala ng’hani,

¹⁴ nileke niwakome, nisegeze twaga jao mwiisi yose, abaho nokutenda gweye isi ili na nguvu na ng’hulu kubanza hewo.’

¹⁵ “Avo, nihinduka na nihumuluka kulawa kulugongo, lukalile lokwaka moto, kuno nipapa ivibao vibili va mabwe.

¹⁶ Vindolile nyona mumtenda nzambi Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, muitendela kinyago cha ng’ombe cha zahabu, kwa kipindi kidodo muileka nzila iyawalagize Mndewa Imulungu.

¹⁷ Avo, nivigoga vija ivibao vibili nivipigisa hasi, nivibena mgameso genu.

¹⁸ Abaho nigwa kingubanguba kuulongozi wa Mndewa Imulungu kwa siku malongo mane imisi na ikilo, kamba vinhendile ichanduso, sidile gate hebu sing’wile mazi, mbuli ya nzambi zenu zimumtendile, kwa kutenda gehile mgameso ga Mndewa Imulungu na mumtenda yagevuzike.

¹⁹ Nidumba ng’hasiliki ya Mndewa Imulungu, yahawakomile, lakini Mndewa Imulungu kanhegeleza kabili.

²⁰ Vivija Mndewa Imulungu kamgevuzikila ng’hani Haluni na kalonda kumkoma, avo vivija nimpulila Haluni kipindi acho.

²¹ Akija ikinhu cha nzambi kimutendile, acho ikinyago cha ng'ombe, nikisola nikilumbula muumoto, abaho nikhonda honda na nipata timbwisi na nidipigisa timbwisi ajo mna ikizanda cha mazi gokilima hasi ya ulugongo.

²² “Vivija mumgevuza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu ako Tabela na Masa na Kibiloti Hataava.

²³ Na Mndewa Imulungu viyawatumile kulawa Kadeshi Balinea kalonga, ‘Gendeni mukaisole isi iniwagwelele,’ mweye mmulema Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na hamumtogle na hamugagogle gaja gayawalongele.

²⁴ Mweye mmulema Mndewa Imulungu tangu siku viniwajuwile.

²⁵ “Avo nigwa kingubanguba kuulongozi wa Mndewa Imulungu kwa siku azo malongo mane, imisi na kilo, kwavija Mndewa Imulungu kakala yalongile kowakoma wose.

²⁶ Nimpula Mndewa Imulungu, nilonga, ‘Go, Mkulu Mndewa Imulungu sikuuwabanange wanhu wako, wanhu wano kuwakombola kulawa mwiisi ya Misili kwa udahi wako na nguvu ng'hulu.

²⁷ Wakumbuke wasang'hanaji zako, Abulahamu na Isaka na Yakobo, na sikuugelegeze udala wa wanhu wano na gehile gao na nzambi zao.

²⁸ Buleavo iwanhu wa kuja kuutulavile olonga kamba Mndewa Imulungu kawalava ili yawakome kuluwala kwavija kalemelwa kuwagala mwiisi iyalongile kowagwaa, na kwavija kawehila.

²⁹ Lakini wano wanhu wako, wanhu wauwalavile kulawa Misili kwa nguvu na udahi wako mkulu.’

10

*Musa kobokela kabili Malagizo Longo
(Kulawa 34:1-10)*

¹ “Abaho Mndewa Imulungu kanongela, ‘Songola vibao vibili va mabwe kamba vija va ichanduso, na utende sanduku da mbao, abaho ukwele kuno kulugongo kumwangu,

² na niye nokwandika mvibao vivo mbuli zizija zikalile zandikigwe mvibao vija viubenile, abaho uvigele ivibao vivo mdisanduku.’

³ “Avo, nitenda sanduku da mbiki wa mkese na nisongola ivibao vibili va mabwe kamba vija va ichanduso, abaho nivigoga mmakono nikwela navo uchanha kulugongo.

⁴ Mndewa Imulungu kandika mna ivibao vivo mbuli zizija kamba za ichanduso. Gaja Gamalagizo Longo gayawalongele kuja kulugongo, lukalile lokwaka moto, mna isiku ija vimuiting’hane. Abaho Mndewa Imulungu kanigwaa avo ivibao.

⁵ Nihinduka, nihumuluka hasi kulawa kulugongo kamba Mndewa Imulungu viyanilagize, na nivigela avo ivibao mdisanduku dinhendile, na va mmo mdisanduku kamba Mndewa Imulungu viyanilagize.”

⁶ Wanhu wa Izilaeli wagendelela na mwanza kulawa kuvisima va wanhu wa ulelo wa Yaakani mbaka Moseloti. Kuko Haluni kafa na kazikigwa. Imwana Eleazali kasola isang’hano ya ulava nhosa.

⁷ Kulawa kuko wachola mbaka Gudigoda na kulawa Gudigoda mbaka Yotibata, hanhu heli na vizanda vingi va mazi.

⁸ Kipindi acho, Mndewa Imulungu kawasagula iwanhu wa kabila da Lawi wadipape sanduku da lagano da Mndewa Imulungu, na wamsang'hanile kamba walava nhosa na wawatambikile iwanhu kwa twaga jake mbaka vino lelo.

⁹ Lekaayo wanhu wa kabila da Lawi wabule uhazi wa isi kamba Waizilaeli wayao. Mndewa Imulungu ayo uhazi wao kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wenu viyawalongele.

¹⁰ “Nikala kulugongo kwa siku malongo mane, imisi na ikilo kamba aho haichanduso. Mndewa Imulungu kanitegeleza kabili na katogola kamba hawakoma bule.

¹¹ Abaho kanongela, ‘Segela ugendelele na umwanza wako uwalongoze iwanhu ili wadahe kwingila na kuisola isi iniiduwile kwa wahenga zao kamba nowagwaa hewo.’

Kumdumba Mndewa Imulungu

¹² “Avo mweye wanhu wa Izilaeli Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kolonda choni kumwenu, ila mumdumbe Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, muzikweleleze nzila zake zose, mumno-gele na mumsang'hanile Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kwa mizoyo yenu yose na kwa loho zenu zose,

¹³ na mugoge malagizo na mafundizo ga Mndewa Imulungu goniwagwaa lelo, mbuli ya ganogile genu wenyego.

¹⁴ Loleni, ulanga hata ulanga uli uchanha ng'hani, mwenyego Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, isi yose na vose vili mumo vake heyo.

¹⁵ Vivija Mndewa Imulungu kawanogela iwahenga zenu na kawasagula mweye wanhu wa ulelo wa hewo muwe wanhu zake hanhu ha iwanhu wayagwe wose kamba viili lelo.

¹⁶ Avo kulawa sambi mudigoge lagano da Mndewa Imulungu mna imizoyo yenu na sikumuwe wadala kabili.*

¹⁷ Kwavija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu ayo Imulungu wa imulungu na Mndewa wa iwandewa. Heyo ayo Imulungu mkulu na yeli na udahi na wakudumbigwa, habagula iwanhu na habokela hongo.

¹⁸ Kowagwaa haki iwana iwakiwa na wagane na kowanogela wanhu baki na kowagwaa ndiya na viwalo.

¹⁹ Avo, muwanogele wanhu baki, kwavija na mweye vivija mukala wanhu baki ako mwiisi ya Misili.

²⁰ Mdumbeni Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na mumsang'hanile na mumgoge ng'hani na muiduwile kwa twaga jake.

²¹ Heyo ayo wakuigodela, heyo ayo Imulungu wenu, yawatendele mbuli zino ng'hulu na zakudumbiza, zimonile kwa meso genu wenyego.

²² Wahenga zenu viwacholile Misili wakala wanhu malongo saba waiyeka, lakini sambi Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kawatenda muwe wengi kamba nhondo za kuulanga.

* **10:16** Kwa Kiebulania olonga, *Muingize kumbi mizoyo yenu.*

11

Mbuli ng'hulu ziyatendile Mndewa Imulungu

¹ “Mnogeleni Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na mutende gaja goyolonda, siku zose gogeni malagizo gake na mafundizo gake na nzila zake.

² Lelo kumbukeni gaja gamuifunzile mbuli ya Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kubitila gaja gamugonile. Mweye awo mugonile siyo wanenu, mweye mona ukulu wake na udahi wake na nguvu zake,

³ na vilaguso vake na gaja gayamtendele Falao, imndewa wa Misili na isi yake yose.

⁴ Gaja gayawatendele iwakalizi wa Misili, na iwafalasi wao na imituka yao ya ng'hondo, na vija viyawakulule mbahali ya Shamu, viwakalile owakweleleza mweye, na Mndewa Imulungu viyawakomile wose na wakuduhu mbaka lelo.

⁵ Vivija kumbukeni gaja gayawatendele Mndewa Imulungu ako kuluwala vimukalile mnzila mokuwiza hano,

⁶ na gaja gayawatendele iwazukulu wa Lubeni, Datani na Abilamu wanage Eliabu, isi viigubuke mgameso ga iwanhu wose wa Izilaeli na kuwameza hewo na iwanhu wa mng'anda mmwao na vibanda vao na fugo zao na iwasang'hanaji zao.

⁷ Meso genu gazona mbuli zose ng'hulu, azo ziyatendile Mndewa Imulungu.

Ukunoga kwa isi yonda muisole

Mndewa Imulungu.

¹⁸ “Zikeni mbuli zangu zino mmizoyo yenu na mziloho zenu. Zifungeni mmakono genu na muzivale mvihanga venu kamba kinhu cha kukumbuka.

¹⁹ Wafunzeni wanenu mbuli azo, simulileni mbuli azo mwahakala mzing'anda zenu hebu mwahawa mmwanza hebu mwahawasa ikilo hebu imitondo mwahalamuka.

²⁰ Zandikeni mbuli azo uchanha ya milango ya ng'anda zenu na mzinyivi za kwingila mmabuga genu,

²¹ ili siku zenu na siku za wanenu ziwe nyingi mna iisi Mndewa Imulungu iyaiduwile kowagwaa wahenga zenu, siku zose ulanga vonda uwe uchanha ya iisi.

²² “Mwahagagoga goya malagizo gano gose goniwagwaa, na mwahamnogela Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, na kukweleleza nzila zake zose na kumgoga heyo,

²³ avo Mndewa Imulungu kowawinga wanhu wa isi zose zili kuulongozi wenu, na mweye moisola isi ya wanhu wa isi zili na nguvu kubanza mweye.

²⁴ Hanhu hohose honda mukanyage kwa magulu genu hokuwa henu. Zimbaka zenu zosongela kuluwala mbaka Lebanoni na kulawa lwanda lwa Fulate mbaka bahali ya Meditelania.

²⁵ Kuduhu munhu yoyose yonda yadahe kugomba na mweye. Kokose konda muchole Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowagela bwembwe wanhu wa isi azo ili wawadumbe kamba viyalongile kotenda.

²⁶ “Loleni, lelo nowekila kuulongozi wenu, kumweda na makungu,

²⁷ momweda kamba mwahagoga malagizo ga Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, gano goniwagwaa lelo,

²⁸ na mopata makungu kamba hamgagoga malagizo ga Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, na kuileka nzila iniwalagiza lelo, na moitambikila imulungu iyagwe ayo hamuijuwile.

²⁹ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu yahawavikiza mweye mwiisi yumuchola kuisola, mulonge mbuli za kumweda kulawa kulugongo lwa Gelizimu, na mulonge mbuli za makungu kulawa kulugongo lwa Ebali.

³⁰ Vigongo avo va ako umwambu wa lwanda lwa Yolidani, mwambu wa kudihongela zuwa wa inzila, mwiisi ya Wakanaani iwokala ako Alaba mwambu kwa mwambu na Giligali behi na mibiki mikulu ya Mole.

³¹ Molondigwa kuloka ulwanda lwa Yolidani ili muchole mukaisole isi iyowagwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu. Avo mwahaisola na kukala mumo,

³² iteganyeni, mugagoge malagizo gose na mafundizo gose goniwagwaa lelo.

12

Hanhu ha kutambikila

¹ “Gano gago malagizo na mafundizo gomulondigwa mugagoge goya mwiisi ayo Mndewa Imulungu, Imulungu wa wahenga zenu, iyowagwaa muisole, siku zose zonda mukale mwiisi ayo.

² Nangeni kila hanhu iwanhu awo hoitambikila imilungu yao, kuvigongo vitali, kuvisugulu na hasi ya imibiki mibisi.

³ Bomoleni kila upango wao wa kulavila nhosa, na tuleni mibwe yao ing'alile na someni moto vinyago vao va Ashela na vikanheni vinyago viyagwe va imilungu yao, ili kuvisesega vinhu avo viwotambikila.

⁴ “Vivija sikumumtambikile Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kwa nzila ayo.

⁵ Lakini muchole hanhu Mndewa Imulungu, Imulungu wenu honda yasagule mna gamakabila gose, ili yeke twaga jake, na muchole kuko kumtambikila.

⁶ Ako mugale nhosa zenu za kusoma moto na nhosa ziyagwe, mafungu genu ga longo na sadaka, nhosa zenu za kuiduwila na nhosa zenu za kulonda wenyego na wana wa chaudele wa ng'ombe zenu na ng'hondolo zenu.

⁷ Ako moja kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, na modeng'helela mweye na wanhu wa mng'anda zenu, kwa gose gamtendile ago ganogile gayawatendele Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

⁸ “Sikumutende kamba vitutenda sambu, kila munhu yatende kamba vija vimnogela heyo mwenyego,

⁹ kwavija mung'hali hamunakwingila hanhu ha kubwihila na kuuhazi umugweleligwa na Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

¹⁰ Lakini vonda muloke lwanda lwa Yolidani na kukala mwiisi ayo iyowagwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu iwe uhazi wenu, na heyo

kowatenda mubwihile kulawa kwa iwanhu owehila ili mukale goya,

¹¹ avo hanhu aho Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, honda yasagule kwika twaga jake, aho homulondigwa kugala kila kinhu kiniwalagize, nhosa zenu za kusoma moto na nhosa ziyagwe, mafungu genu ga longo na sadaka na nhosa zenu za kuiduwila zimuiduwile kwa Mndewa Imulungu.

¹² Ako modeng'helela kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, mweye hamoja na wanenu wa ikimbigalo na wa ikitwanzi na wasang'hanaji zenu wa ikimbigalo na wa ikitwanzi na Walawi iwokala hamoja na mweye kwavija hewo wabule isi ili yao wenyego wala uhazi.

¹³ Iteganyeni sikumulave nhosa zenu za kusoma moto, kila hanhu homulonda mweye,

¹⁴ ila laveni nhosa zenu hanhu aho Mndewa Imulungu kohasagula mna gamakabila genu. Aho mulave nhosa zenu za kusoma moto, na aho mutende gose ganiwalagize.

¹⁵ “Lakini modaha kuchinja na kuja wanyama wenu hanhu hohose homukala kamba vimulonda, kamba kinhu kinogile kiyawagwelele Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na kamba vonda yawatende mudahe. Wanhu wose, wang'alile na wafitile odaha kuja nyama azo kamba vimujaga nyama ya mhala na swala.

¹⁶ Lakini sikumuje damu ya iwanyama awo, ila muite hasi kamba mazi.

¹⁷ Sikumuvidile vinhu vino mmabuga genu, mafungu ga longo ga ndiya zenu hebu ga divai yenu hebu gamavuta genu hebu ga wana wa

chaudele wa ng'ombe wenu hebu ga ng'hondolo wenu hebu ga nhosa zenu za kuiduwila hebu ga nhosa zenu za kulonda wenyego hebu ga sadaka zenu ziyagwe.

¹⁸ Lakini muvidile kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, hanhu aho honda yahasagule Mndewa Imulungu, Imulungu wenu. Dieni vinhu avo mweye hamoja na wanenu wa ikimbigalo na wa ikitwanzi na wasang'hanaji zenu wa ikimbigalo na wa ikitwanzi na Walawi iwokala hamoja na mweye na mudeng'helele kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kwa vinhu vinogile viyawatendele.

¹⁹ Vivija iteganyeni, sikumuwasemwe Walawi siku zose zonda mukale mwiisi yenu.

²⁰ “Mndewa Imulungu, Imulungu wenu vonda yongeze isi yenu kamba viyawalongoze, na mweye molonga, ‘Toja nyama,’ kwavija monogelwa kuja nyama, avo modaha kuja nyama kamba vimulonda.

²¹ Avo, kamba hanhu aho honda yahasagule Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kwika twaga jake kutali, modaha kuchinja ng'ombe hebu ng'hondolo kamba viyawagwelele Mndewa Imulungu na kamba viniwalagize, modaha kuja nyama ayo mmabuga genu kamba vimulonda.

²² Moija nyama ayo kamba vimujaga mhala hebu swala. Munhu yoyose kodaha kuja yawe kang'ala hebu kafita.

²³ Lakini iteganyeni sikumuje damu, kwavija damu awo ugima avo sikumuje nyama hamoja na ugima.

24 Sikumuje damu ayo, ila multe hasi kamba mazi.

25 Sikumuje damu, na mweye momweda na wanenu na ulelo wenu wose, kwavija motenda ganogile mgameso ga Mndewa Imulungu.

26 “Vinhu ving'ala vonda mulave nhosa na nhosa zenu za kuiduwila, visoleni na muvigale hanhu honda yahasagule Mndewa Imulungu.

27 Laveni nhosa za kusoma moto na nyama na damu muupango wa nhosa wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, damu ya imnyama multe mdidako da uupango wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, lakini inyama modaha kuija.

28 Iteganyeni mugagoge gago gose ganiwalagize ili mumwede mweye hamoja na wanenu na ulelo wenu wose siku zose, kwavija motenda ganogile mgameso ga Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

Sikumumtambikile imulungu iyagwe

29 “Mndewa Imulungu, Imulungu wenu yahamambukiza kuwasegesa wanhu wa isi zili kulongozi wenu, iwanhu awo omuchola kuisola isi yao, ili mweye mukale mwiisi yao,

30 iteganyeni sikumwingile mumtego kwa kukweleleza gaja gawatendile hewo wamuwakomile. Sikumuigaze kulonda kajuwa mbuli ya imilungu yao na kulonga, ‘Vino hewo wakala oitambikila vilihi imilungu yao? Vivija na siye tuitambikile vivo’.

31 Sikumumtambikile kamba vivo Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kwavija kila kinhu kimevuza Mndewa Imulungu, hewo waitendela imilungu yao, na vivija wawasoma moto wanao

wa ikimbigalo na wa ikitwanzi ili kuitambikila imilungu yao.

³² “Sang’haneni kila kinhu kamba viniwalagize, sikumongeze kinhu hebu kuhunguza kinhu.

13

¹ “Yahalawila mtula ndagu hebu munhu yalotaga nzozizi hagati yenu na kowagwaa kilaguso hebu kinhu cha unzonza,

² abaho kilaguso acho hebu kinhu acho cha unzonza kilawila na heyo kolonga, ‘Tuikweleleze imilungu iyagwe na tuisang’hanile,’ imilungu hamuijuwile,

³ sikumutogole mbuli za mtula ndagu ayo hebu munhu ayo yalotaga nzozizi. Kwavija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowageza ili yajuwe kamba momnogela heyo Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kwa mizoyo yenu yose na kwa loho zenu zose.

⁴ Mkwelelezeni Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, na mumdumbe na mugoge malagizo gake na mumtegeleze na mumsang’hanile na mumgoge heyo.

⁵ Lakini mtula ndagu ayo hebu munhu ayo yalotaga nzozizi yakomigwe, kwavija kowafunza iwanhu wamuleme Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, yawalavile mwiisi ya Misili na kuwagombola kulawa muutumwa, heyo kageza kuwatenda sikumuikweleleze nzila iyawalagize Mndewa Imulungu, Imulungu wenu muikweleleze. Muwakome ili musegese gehile hagati yenu.

⁶ “Kamba ndugu yako wa usungu hebu mwanago wa ikimbigalo hebu wa ikitwanzi hebu mwehe wako yuumnogela ng'hani hebu mbwigako ng'hani, kokuteweza kinyelegezi, kolonga, ‘Tuchole tukaitambikile imilungu iyagwe.’ Milungu ayo gweye hebu wahenga zenu hawaijuile,

⁷ hebu imilungu ya wanhu iwokala behi na mweye hebu imilungu ya wanhu iwokala kutali kulawa mwambu umoja wa isi yose na mwambu uyagwe.

⁸ Sikuuutogole kutewezigwa na sikuumtegeleze hebu kumonela bazi hebu kumfisa,

⁹ lakini umkome, gweye ayo yonda usonge kumkoma munhu ayo abaho wanhu wose wayagwe okweleleza.

¹⁰ Mumtowe kwa mabwe mbaka yafe, kwavija kageza kukutenda umuleke Mndewa Imulungu, Imulungu wako, yakulavile muutumwa ako mwi-isi ya Misili.

¹¹ Avo, Waizilaeli wose ohulika na kudumba, na hawatenda ng'o gehile kamba gago kabili.

¹² “Mwahahulika kudibuga dimoja mna gam- abuga goyowagwelela Mndewa Imulungu, Imulungu wenu mukale,

¹³ kamba wanhu wayagwe wehile hagati yenu wawateweza wanhu iwokala kudibuga walonga, ‘Tucholeni tukaitambikile imilungu iyagwe,’ imilungu ayo hamuijuwile bule,

¹⁴ avo sepenisepeni na muuze uze vinogile ng'hani, na kamba kweli mbuli ayo ihile itendigwa hagati yenu,

¹⁵ avo wakomeni kwa misime iwanhu iwokala

kudibuga dijo, na dinangeni buga dijo na zikomeni fugo zao zose kwa misime.

¹⁶ Muvilundize hamoja ivinhu vose vimusolile, na muvike kulubuga lwa dibuga na mvisome moto hamoja na dibuga kamba nhosa ya kusoma moto kwa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu. Buga dijo dokuwa vihame siku zose, na hodizengwa kabili.

¹⁷ Sikumusole kinhu chochose kilavigwe ili kisomigwe moto, ili Mndewa Imulungu yaleke kuwagevuzikila ng'hani. Kowatendela ganogile na kowonela bazi na kowatenda muwe wengi ng'hani kamba viyaiduwile kwa wahenga zenu,

¹⁸ kamba mwahamtegeleza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, na kugoga malagizo gake gose goniwagwaa lelo na kutenda ganogile mgameso ga Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

14

Sikumuiyalale kamba viwoiyalala wanhu wa isi ziyagwe

¹ “Mweye mwa wana wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, avo sikumuichanje hebu kubea mapala genu mbuli ya kumulilila munhu yafile.

² Mweye mwa wanhu ong'ala kwa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, na Mndewa Imulungu kawasagula mweye muwe wanhu zake mna iwanhu wose okala mwiisi yose.

*Wanyama odigwa na hawadigwa
(Walawi 11:1-47)*

³ “Sikumuje kinhu chochose kigevuza.

⁴ Modaha kuja wanyama wano, ng'ombe na ng'hondolo na mbuzi,

⁵ ng'hogoni na swala na nyumbu na funo na mhala na nhelembo na ng'hondolo luwala,

⁶ na kila mnyama yeli na mibang'ho itulike na koselula, mnyama ayo diyeni.

⁷ Lakini sikumuje mnyama yoyose mibang'ho yake haitulike na haselula. Sikumuje ngamiya na buga na ndezi, awo oselula lakini mibang'ho yao haitulike, awo awo wafita kumwenu.

⁸ Vivija sikumuje nguluwe, kwavija hamoja mibang'ho yake itulika lakini haselula bule, wanyama awo wafita kumwenu, sikumuje nyama yao hebu kukwasa imitufi yao.

⁹ “Modaha kuja kila aina ya somba weli na minzaka nzaka na makalabamba.

¹⁰ Lakini kiumbe chochose kikala mgamazi na chabule minzaka nzaka hebu makalabamba sikumuje, awo wose wafita kumwenu.

¹¹ “Modaha kuja ndege wose wang'alile.

¹² Lakini ndege wano sikumuje, mhungu na jola na kimhanga,

¹³ kidumule na makungule na ndege wose wayagwe waigalile na hewo,

¹⁴ na ndege wose waigalile na bondwa,

¹⁵ mbuni na kilopo na vimhanga wayagwe,

¹⁶ bundi na bundi mkulu na bundi mzelu,

¹⁷ bundi luwala na kinyang'huwi na mumbi,

¹⁸ lawalawa na aina zose za nyamkuta, lugawa na gombalima.

¹⁹ Na wang'onryo wose weli na mabawa wafita kumwenu, sikumuje.

²⁰ Lakini wang'onyo weli na mabawa wang'alile modaha kuwaja.

²¹ “Sikumuje ng'hone, modaha kumgwaa munhu baki iyokala kudibuga jenu yaje, hebu modaha kumuuzila munhu wa isi iyagwe, kwavija mweye mung'ala kwa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

“Sikuuteleke nyama ya mwana mbuzi mna gamaziwa ga mamake.

Malagizo mbuli ya mafungu ga longo

²² “Laveni fungu da longo da ndiya yenu yose yumsenga mmigunda kila mwaka.

²³ Abaho gendeni hanhu aho hayasagule Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kwika twaga jake, na baho kuulongozi wake mugaje mafungu ga longo ga ndiya yenu na ga divai yenu na gamavuta genu na ga wana wa chaudele wa ng'ombe zenu na ng'hondolo zenu, tendeni vino ili muifunze kumtegeleze Mndewa Imulungu, Imulungu wenu siku zose.

²⁴ Kamba ako kumukala kutali na hanhu aho Mndewa Imulungu, Imulungu wenu hayasagule kwika twaga jake, avo hamudaha kupapa fungu da longo da ndiya yenu iyawagwelele Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

²⁵ Avo uzeni ndiya yenu, na soleni zisente mbaka hanhu aho Mndewa Imulungu, Imulungu wenu hayasagule.

²⁶ Na mzisang'hanile sente azo kwa kugula kinhu chochose kimulonda, nyama ya ng'ombe na nyama ya ng'hondolo na divai hebu kinhu

cha kung'wa, muvije na kudeng'helela aho kuu-longozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu hamoja na wanhu wa mzing'anda zenu.

²⁷ Sikumuwasemwe Walawi iwokala hagati yenu, kwavija awo wabule fungu hebu uhazi hagati yenu.

²⁸ “Na kila uhelelo wa mwaka wa kadatu laveni mafungu ga longo ga ndiya yenu yose na mugeke kamba ngama mna gamabuga genu.

²⁹ Ago gokuwa mbuli ya Walawi kwavija wabule fungu hebu uhazi hagati yenu na mbuli ya wanhu baki na wana wakiwa na wagane iwokala mna gamabuga genu, hewo woja na kuwa wagima. Tendeni avo na Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kowatenda mumwede mna zisang'hano zenu zose za makono genu.

15

Mwaka wa saba (Walawi 25:1-7)

¹ “Kuuhelelo wa kila mwaka wa saba molondigwa muleke kuwadai iwanhu madeni gao.

² Vino vivo vonda mutende, kila munhu yamkopeshe miyage, yafute deni dijo, na sikuyageze kumdai kwavija Mndewa Imulungu mwenyego kalonga deni dijo difutigwe.

³ Modaha kuwadai iwanhu baki, lakini madeni gose ga ndugu zenu mugafute.

⁴ “Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowatendela ganogile mwiisi iyowagwaa iwe yenu na kokuwa kудuhu hata munhu imoja hagati yenu yonda yawe mkiwa,

⁵ kamba mwahamtegeleza goya Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na kukweleleza malagizo gano goniwalagiza lelo.

⁶ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kowatenda mumwede kamba viyawalongele kotenda. Na mweye mowakopesha wanhu wa isi nyingi, lakini mweye hamukopa bule. Na vivija mowatawala wanhu wa isi nyingi, lakini iwanhu wa isi azo honda wawatawale mweye.

⁷ “Kamba hagati yenu mweye hana ndugu yenu mkiwa, mna idibuga da isi ayo Mndewa Imulungu, Imulungu wenu iyowagwaa, sikumuwe wagila na sikumuleme kumtaza.

⁸ Lakini laveni na mumkopeshe kinhu chochose kilondigwa kwa heyo.

⁹ Muiteganye, sikumugelegeze vihile mmizoyo na kulonga, ‘Mwaka wa saba, umwaka wa kufuta madeni wammabehi,’ avo momgelegeza vihile ndugu yenu yeli mkiwa na hamumgwaa kinhu chochose, na heyo kodaha kumulilila Mndewa Imulungu mbuli yenu na mweye mokuwa na nzambi.

¹⁰ Mgweeni ndugu yenu mkiwa kuno mizoyo yenu kwatu, na sikumuwe na lusikisiki, kwavija kwa mbuli ayo, Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowatendela ganogile mzisang'hano zenu zose na kwa kila kinhu kimtenda.

¹¹ Kwavija wanhu wakiwa na waja welibule kinhu hawaswela bule mwiisi, avo nowalagiza muwe na moyo unogile kwa ndugu zenu welibule kinhu na waja weli wakiwa mwiisi yenu.

*Vuilondigwa kuwatendela watumwa
(Kulawa 2:1-11)*

¹² “Kamba ndugu yako Muebulania, mbigalo hebu mtwanzi, yahauzigwa kumwako, yakusang'hanile kwa miyaka sita, lakini muumwaka wa saba umuleke yasegele.

¹³ Na vonda umuleke yasegele, sikuumuleke yasegele makono gaiyeka.

¹⁴ Umgwee kwa moyo unogile kwa gaja Mndewa Imulungu, Imulungu wako gayakutendele umwede, ng'hondolo na ndiya na divai.

¹⁵ Kumbukeni kamba mweye mukala watumwa ako mwiisi ya Misili na Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kawagombola, lekaavo lelo nowalagiza vivo.

¹⁶ “Lakini yahakulongela, ‘Sisegela kumwako,’ kwavija kokunogela gweye na iwanhu wa mng'anda yako na kolonda kukala na gweye,

¹⁷ avo sola sanziya na utobole gwiti jake mbaka ayo isanziya ihome umulango na heyo kokuwa mtumwa wako siku zose. Vivija utende vivo kwa mtumwa wako wa kitwanzi.

¹⁸ Vivija sikuukone vidala kumulekesa mtumwa wako, kwavija kakusang'hanila kwa kipindi cha miyaka sita na kalihigwa nusu ya sente iyolihigwa kibaluwa. Tenda vivo na Mndewa Imulungu, Imulungu wako kokutendela ganogile kwa kila kinhu kiutenda.

Wana wa chaudele wa ng'ombe na ng'hondolo

¹⁹ “Mulavile Mndewa Imulungu, Imulungu wako wana chaudele wose wa kimbigo wa fugo yako ya ng'ombe na ng'hondolo. Sikuuwasang'hanile ng'ombe awo na sikuuikanhe imibahila ya ng'hondolo awo.

²⁰ Kila mwaka, gweye na wanhu wa mng'anda mmwako moja nyama ya wanyama awo kuu-longozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, hanhu aho honda yahasagule Mndewa Imulungu.

²¹ Lakini kamba mnyama ayo kana kilema chochose, kamba msuwameso hebu magulu gake galemala hebu kana kinhu chochose mulukuli, sikuumulave nhosa kwa Mndewa Imulungu, Imulungu wako.

²² Mnyama kamba ayo modaha kumuja kuko kudibuga jako, vivija wanhu wose ong'ala na wafitile odaha kumuja kamba viwajaga mhala hebu swala,

²³ lakini sikumuje damu yake, ila multe hasi kamba mazi.

16

Nyimwilinyimwili ya Pasaka (Kulawa 12:1-20)

¹ “Muugoge mwezi wa Abibu na mudeng'helele Pasaka ya Mndewa Imulungu, Imulungu wenu. Kwavija muumwezi awo wa Abibu, Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kawalava mwiisi ya Misili ikilo.

² Mmulavile Mndewa Imulungu, Imulungu wenu nhosa ya Pasaka kulawa mzifugo zenu za ng'hondolo hebu ng'ombe, hanhu aho honda yahasagule Mndewa Imulungu kwika twaga jake.

³ Sikumuje nhosa ayo hamoja na magate gageligwe hamila. Kwa kipindi cha siku saba dieni magate hagageligwe hamila, magate gago kolagusa kugaya, kwavija musegela mwiisi ya Misili himahima, avo kipindi chose chonda

mukale moikumbuka siku ayo yumusegele mwiisi ya Misili.

⁴ Kwa kipindi acho cha siku saba munhu yoyose mwiisi yenu sikuyeke hamila mng'anda yake, na inyama ya mnyama yachinjigwe ichungulo ya siku ya ichanduso sikuisigale mbaka imitondo.

⁵ “Sikumulave nhosa ya Pasaka kudibuga jojose dimulonda mweye mna gamabuga gonda yawagwee Mndewa Imulungu, Imulungu wenu,

⁶ lakini muilavile hanhu aho Mndewa Imulungu, Imulungu wenu honda yahasagule kwika twaga jake, aho mulave nhosa ya Pasaka ichungulo, saa iija yumusegele mwiisi ya Misili.

⁷ Nyama ayo muiteleke na muidile hanhu aho Mndewa Imulungu, Imulungu wenu honda yahasagule, na imitondo mubwele mna ivibanda venu.

⁸ Kwa siku sita muje magate hagageligwe hamila, na kudisiku da saba mutende mting'hano mkulu wa kumtambikila Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, na sikumsang'hane sang'hano yoyose kudisiku dijo.

Nyimwilinyimwili ya mawiki

(Kulawa 34:22; Walawi 23:15-21)

⁹ “Peteni mawiki saba, tangu vimusonga kusenga indiya.

¹⁰ Abaho mutende nyimwilinyimwili ya Mawiki mbuli ya Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kwa kulava nhosa yumulonda, na mulave kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, viyawa-tendile mumwede.

¹¹ Mudeng'helele kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, mweye hamoja

na wanenu wa kimbigo na wa ikitwanzi, wasang'hanaji zenu wa ikimbigo na wa ikitwanzi, Walawi na iwanhu baki na iwana wakiwa na wagane iwokala hamoja na mweye. Tendeni gago hanhu aho Mndewa Imulungu, Imulungu wenu honda yahasagule kwika twaga jake.

¹² Kumbukeni kamba mukala watumwa ako Misili, avo iteganyeni mugagoge mafundizo gano.

*Nyimwilinyimwili ya Vibanda
(Walawi 23:33-43; Kupetigwa 29:12-39)*

¹³ “Mwahamambukiza kubiga ndiya yenu na kukama zabibu zenu, tendeni nyimwilinyimwili ya Vibanda kwa kipindi cha siku saba.

¹⁴ Muideng'helele nyimwilinyimwili ayo, mweye na wanenu wa ikimbigo na wa ikitwanzi, wasang'hanaji zenu wa ikimbigo na wa ikitwanzi na Walawi na iwanhu baki na iwana wakiwa na wagane iwokala hamoja na mweye mna gamabuga genu.

¹⁵ Kwa siku saba mumtendele nyimwilinyimwili Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, hanhu aho honda yahasagule, kwavija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowatendela ganogile mna indiya yenu yose na mna zisang'hano zenu zose, na mweye modeng'helela.

¹⁶ “Wambigo wose wa isi yenu waiting'hane kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, miyanza midatu kila mwaka, hanhu aho honda yahasagule. Waiting'hane kipindi cha nyimwilinyimwili ya magate hagageligwe hamila,

na nyimwilinyimwili ya mawiki na nyimwilinyimwili ya vibanda. Sikuwachole kuulongozi wa Mndewa Imulungu makono gaiyeka.

¹⁷ Kila munhu yalave kamba viyodaha kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wenu viyamtendile yamwede.

Haki za iwanhu

¹⁸ “Musagule wasemi na vilongozi kulawa mna gamakabila genu mna gamabuga gonda yawagwee Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, na hewo wawataguse iwanhu kamba viilondigwa.

¹⁹ Sikumuihinduse haki, sikumubagule na sikumutogole kubokela hongo kwavija hongo dotula meso ga wanhu weli na nzeweze na kuhindusa kitala cha munhu yanogile.

²⁰ Mutende haki na muikweleleze, ili mudahe kukala na kuisola isi iyowagwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

²¹ “Sikumusimike imhanda ya kutambikila imilungu Ashela behi na upango wa nhosa onda mumzengele Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

²² Na sikumusimike mibwe ya kutambikila. Kinhu acho chomgevuza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

17

Kutambika kugomesigwe

¹ “Sikummulavile Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, nhosa ya ng'ombe hebu ng'hondolo yali na kilema, kwavija mbuli ayo yomgevuza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

² “Kamba mwahahulika kudibuga dimoja mna gamabuga goyowagwelela Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kamba hana mbigalo hebu mtwanzi kotenda gehile mgameso ga Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na kabena lagano jake,

³ na heyo kachola kuisang'hanila na kuitambikila imilungu iyagwe, kaditambikila zuwa hebu mbalamwezi hebu vinhu viyagwe vili kuulanga avo vinigomese sikumvitambikile,

⁴ na mweye mulongeligwa mbuli ayo na muihulika, avo muzahile kamba mbuli ayo ya ukweli. Kamba mbuli ayo ya ukweli na kamba kinhu acho kigevuza kitendigwa mwiisi ya Izilaeli,

⁵ avo mulaveni munhu ayo kunze ya dibuga na mumtowe mabwe mbaka yafe.

⁶ Yakomigwe kwa usindila wa wanhu wabili hebu wadatu. Munhu sikuyakomigwe kwa usindila wa munhu imoja.

⁷ Awo iwanhu olava usindila wasonge kumtowa munhu ayo kwa mabwe abaho wanhu wayagwe na hewo wamtowe kwa mabwe. Kwa nzila ayo mogasegesa gehile hagati yenu.

⁸ “Kamba vahalawila vitala vidala na mweye hamujuwa va kutenda, vitala avo vodaha kuwa, mbuli ya ukomaji na mbuli ya haki ya wanhu na mbuli ya kuilumiza. Vahalawila vitala avo, musegele aho na muchole hanhu hayasagule Mndewa Imulungu, Imulungu wenu,

⁹ na kuko choleni kwa Walawi na imsemi yosang'hana kipindi acho, na mweye mulave avo ivitala na hewo otagusa.

¹⁰ Avo, mutende kamba vonda wawalongele kulawa hanhu aho hayasagule Mndewa Imulungu,

muteganye mutende gose kamba vonda wawalagize.

¹¹ Musang'hane kamba viwowalongela na kamba viwowafunza. Sikumuleke mbuli yoyose iyowalagiza kutenda.

¹² Munhu yoleka kumtegeleza imulava nhosa yomsang'hanila Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, hebu msemi, munhu ayo yakomigwe. Kwa nzila ayo mogasegesa gehile hagati ya Izilaeli.

¹³ Wanhu wose ohulika na kudumba, na hawatenda kinhu bila kugelegeza.

Malagizo mbuli ya mndewa

¹⁴ “Mwahengila mwiisi yonda yawagwee Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, mwahaisola na kukala mumo, na mweye molonga, ‘Tusagule mndewa yatutawale, kamba wanhu wa isi zose zituzunguluke,’

¹⁵ modaha kumwika mndewa yawatawale, imunhu ayo yonda yamsagule Mndewa Imulungu, Imulungu wenu. Momwika imoja wa ndugu zenu yawe mndewa kumwenu. Sikumumtende munhu baki, yeli siyo ndugu yenu yawe mndewa wenu.

¹⁶ Hata avo sikuyawe na falasi wengi mbuli ya ng'hondo, na vivija sikuyawabweze iwanhu ako Misili ili yapate falasi wengi mbuli ya ng'hondo, kwavija Mndewa Imulungu kawazuma, ‘Sikumubwele kuko kabili.’

¹⁷ Vivija sikuyasole watwanzi wengi, buleavo omtenda yamuleke Mndewa, na vivija sikuyawe na sente na zahabu nyingi.

¹⁸ Vonda yakalile ikigoda cha undewa, yandike kitabu kwa kwiga ikitabu cha malagizo gano, kili mmakono ga iwalava nhosa, awo Iwalawi.

¹⁹ Kitabu acho kokala nacho na yakisome siku zose za ugima wake ili yaifunze kumdumba Mndewa Imulungu, Imulungu wake, na yagagoge malagizo gano na mafundizo gano,

²⁰ na sikuyaikweze mwenyego kubanza ndugu zake na sikuyageke kutali na heyo malagizo gano kwa mbuli yoyose, ili yasigale muutawala siku nyingi heyo na ulelo wake mwiisi ya Izilaeli.

18

Fungu da iwalava nhosa

¹ “Dikabila da Walawi, awo iwalava nhosa, sikuwawe na hanhu hebu uhazi wowose mwiisi ya Izilaeli. Hewo waje ndiya ilavagwa kwa Mndewa Imulungu kamba nhosa.

² Sikuwawe na uhazi hamoja na ndugu zao, Waizilaeli wayao, Mndewa Imulungu ayo uhazi wao kamba viyawalongele.

³ “Dino dokuwa fungu da iwalava nhosa kulawa mzinahosa zilavigwa, iwe nhosa ya ng'ombe hebu ng'hondolo, wamgwelele imulava nhosa umkono na zisaya na usapi.

⁴ Muwagwelele ndiya yenu ya ichanduso kusengigwa na divai na mavuta genu na mibahila ya ichanduso ya ng'hondolo zenu.

⁵ Mna gamakabila genu gose, Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kawasagula iwanhu wa kabila da Lawi ili wamsang'hanile kamba walava nhosa siku zose.

⁶ “Kamba Mulawi yoyose kolonda mwenyego kodaha kusegela kudibuga jojose da iwanhu wa Izilaeli na kuchola hanhu hayasagule Mndewa Imulungu,

⁷ aho kodaha kusang'hana kwa twaga da Mndewa Imulungu, Imulungu wake kamba awo iwalawi wayage osang'hana kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

⁸ Heyo yagweleligwa ndiya sawasawa na iwalava nhosa wayagwe, hamoja heyoka kapata sente mbuli ya vinhu va iwahenga zake viuzigwe.

Wanhu ozumigwa mbuli ya mila zigevuza

⁹ “Mwahengila mwiisi iyowagwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu sikumukweleleze mila zigevuza za iwanhu wa isi azo.

¹⁰ Sikukuwe munhu yoyose hagati yenu yonda yamulave nhosa muumoto mwanage wa kimbigalo hebu wa kitwanzi, hebu munhu yoyose yolagula hebu yolola nyota za wanhu hebu yofambula mbuli zikwiza hebu muhawi,

¹¹ hebu munhu yologa wanhu hebu munhu yowanga hebu munhu youza mbuli kwa mizimu.

¹² Munhu yoyose yotenda mbuli kamba zizo komgevuza Mndewa Imulungu. Kwa mbuli kamba azo zigevuza, Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowawinga iwanhu wa isi azo zili kuulongozi wenu.

¹³ Molondigwa mutelele mgameso ga Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

Mtula ndagu yaigalile na Musa

¹⁴ “Wanhu wa isi azo zonda musole isi yao owategeleza iwanhu olola nyota za iwanhu na

walaguzi, lakini Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kowagomesa mweye sikumutende vivo.

¹⁵ “Mndewa Imulungu, Imulungu wenu komwinulilani mtula ndagu kamba niye kulawa hagati yenu, Mwiizilaeli miyenu na mweye mumtegeleze heyo.

¹⁶ Mbuli ayo iyo yumumpulile Mndewa Imulungu, Imulungu wenu ako Holebu siku dija vimuiting’hane, mulonga, ‘Sikutuihulike kabili sauti ya Mndewa Imulungu, Imulungu wetu, na sikutuwone kabili moto uno mkulu, buleavo tofa!’

¹⁷ Na heyo Mndewa Imulungu kanongela, ‘Walonga goya.

¹⁸ Nowenulila mtula ndagu kamba gweye, imoja wa ndugu zao. Niye nogela mbuli zangu mmulomo wake na heyo kowalongela gose gonda nimulagize.

¹⁹ Munhu yoyose yonda yaleme mbuli zonda yalonge mtula ndagu ayo kwa twaga jangu, niye mwenyego nomkoboza.

²⁰ Lakini mtula ndagu yoyose yonda yalonge mbuli kwa twaga jangu, na kuno niye simulagize yalonge mbuli ayo hebu kolonga mbuli kwa twaga da imulungu iyagwe, mtula ndagu ayo kofa.’

²¹ “Lakini mweye modaha kugelegeza mmizoyo yenu, ‘Todahaze kuijuwa mbuli hailongigwe na Mndewa Imulungu?’

²² Kamba mtula ndagu yahalonga mbuli kwa twaga da Mndewa Imulungu, na mbuli ayo hailawilile hebu siyo kweli, mbuli ayo hailongigwe na Mndewa Imulungu, avo mtula ndagu ayo kalonga kwa kuitapa, mweye sikumumdumbe.

19

Mabuga ga kukimbilila (Kupetigwa 35:9-34; Yoshua 20:1-9)

¹ “Mndewa Imulungu, Imulungu wenu vonda yawakoboze iwanhu waja isi yao kowagwaa mw-eye, na mwahaisola na kukala mzing'anda zao,

² mubagule mabuga madatu kulawa mwiisi ayo yonda yawagwee Mndewa Imulungu, Imulungu wenu muisole.

³ Mutende nzila za kubita na muigole miyanza midatu isi ayo yonda yawagwee Mndewa Imulungu, Imulungu wenu muisole ili munhu yoyose yomkoma munhu yakimbilile kuko.

⁴ “Munhu yahamkoma munhu iyagwe bila kulonda na hawagombile na munhu ayo, kodaha kukimbilila kudibuga dimoja mna gamabuga gago, na kouhonya ugima wake.

⁵ Tulonge, munhu kochola na miyage kumuhulo kukanha ngodi na kipindi viyokanha zingodi umuhini usomoka na dishoka dimkoma miyage, munhu ayo kodaha kukimbilila kudibuga dimoja mna gamabuga gago, na kouhonya ugima wake.

⁶ Lakini kamba hana buga dimoja diiyeka, munhu ayo yoliha mbuli ya kugevuzika kodaha kumkweleleza na komgoga na kumkoma munhu ayo yamkomile miyage bila kulonda, hamoja halondigwe kukomigwa, kwavija wakala hawagombile bule.

⁷ Avo niye nowalagiza mubagule mabuga madatu.

⁸ “Vivija kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, yahazongeza zimbaka za isi yenu kamba

viyaiduwile kwa wahenga zenu, na kowagwaa isi yose iyalongile kowagwaa iwahenga zenu,

⁹ na kamba mwahagoga goya malagizo gose go-niwalagiza lelo, na mwahamnogela Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na kukweleleza nzila zake siku zose, avo mokwengeza mabuga gayagwe madatu mna igano madatu,

¹⁰ ili munhu habanange kinhu sikuyakomigwe mwiisi yenu iyowagwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu iwe yenu, avo sikumoneke mubananga kwa kwita damu ya munhu.

¹¹ “Lakini kamba munhu kagomba na miyage, na heyo kamkweleleza kamvamila na kumkoma, abaho kakimbilila kudibuga dimoja mna gam-abuga gago,

¹² avo iwavele wa buga dijo wawatume wanhu wakamsole munhu ayo na wamgale kwa imunhu yoliha ili yakomigwe.

¹³ Sikumnonele bazi, lakini mosegesa gehile ga kumkoma munhu hatendile gehile mna iisi ya Izilaeli, ili mukale goya.

¹⁴ “Sikumusegesa vilaguso va zimbaka na waenu, zikigwe umwaka na iwahenga mwiisi iyowagwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu iwe yenu.

Kulava usindila

¹⁵ “Usindila wa munhu imoja haulondigwa kumtagusa munhu mbuli ya kitala chochose. Usindila wa wanhu wabili hebu wadatu awo udaha kumtenda munhu yatagusigwe.

¹⁶ Kamba kolawilila munhu yoyose komtagusa miyage kwa kulava kitala cha uvizi,

¹⁷ avo heyoy na imunhu yotagusigwa wachole kuulongozi wa Mndewa Imulungu, na kuulongozi wa iwalava nhosa na iwasemi iwosang'hana kipindi acho.

¹⁸ Awo iwasemi wakilole goya kitala acho na kamba imunhu ayo yalavile uusindila kaviza na kamtagusa miyage kwa uvizi,

¹⁹ avo, momtendela kamba viyalondile kumtendela miyage. Kwa nzila ayo mogasegesa gehile hagati yenu.

²⁰ Na wanhu wayagwe ohulika na kudumba, avo gehile kamba gago hagatendigwa kabili hagati yenu.

²¹ Sikumuwonele bazi iwanhu kamba awo. Ugima kwa ugima na siso kwa siso na zino kwa zino na mkono kwa mkono na mgulu kwa mgulu.

20

Mbuli ya ng'hondo

¹ “Mwahachola kuna ing'hondo kuitowa na iwanhu owehila, na mokona falasi na mituka, na wikalizi wengi kubanza mweye, sikumuwadumbe, kwavija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, yawalavile mwiisi ya Misili kokuwa hamoja na mweye.

² Mung'hali hamnasonga kuitowa, imulava nhosa yalongole kuulongozi na yawalongele iwanhu,

³ ‘Tegelezeni mweye wanhu wa Izilaeli! Sambi mosonga kuitowa na iwanhu owehila. Sikumuwadumbe hebu kunyawanyawa hebu kugwaya kwa bwembwe,

⁴ kwavija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu ayo yochola hamoja na mweye kuitowa na iwanhu owehila mbuli yenu ili yawatende muhume.’

⁵ “Abaho ivilongozi wawalongele iwanhu, ‘Vino kuna munhu yoyose hano yazengile ng'anda ya sambi lakini yang'hali hana ilimbula? Yabwele ukae, sikuyafe kuna ing'hondo na munhu iyagwe yailimbule ing'anda ayo.

⁶ Vino kuna munhu yoyose hano yahandile mizabibu na yang'hali hanagalimbula gamatunda? Yabwele ukae, sikuyafe kuna ing'hondo na munhu iyagwe yagalimbule.

⁷ Vino kuna mbigalo yoyose hano yamfungile zengele mtwanzi ili yawe mwehe wake? Yabwele ukae sikuyafe kuna ing'hondo na mbigalo iyagwe yamsole imtwanzi.’

⁸ Vilongozi wagendelele kuwalongela iwanhu, ‘Vino kuna munhu yoyose hano konyawanyawa? Yabwele ukae sikuyawatende wayage wanyawenyawe kamba heyoy.’

⁹ Vilongozi wahamambukiza kulonga na iwanhu, wawasagule ivilongozi wa iwakalizi wawalongoze iwanhu.

¹⁰ “Mwahalonda kudivamila buga, tanhu wagweleleni iwanhu nyafasi kamba odaha kulonga walemelwa.

¹¹ Wenekae wa buga dijo wahalonda tindiwalo na kuilava kumwenu, aho wanhu wose wali mumo owasang'hanila na osang'hana kwa kulanahizigwa.

¹² Lakini wahalema kutenda tindiwalo na mweye ila oitowa ng'hondo na mweye, baho mudi-

vamile buga jao.

¹³ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kodigela mmakono genu na muwakome iwambigalo wose wali mumo,

¹⁴ lakini iwatwanzi na iwana na zifugo na vinhu vose vili kudibuga dijo, muvisole. Modaha kudeng'helela vinhu vija vimusolile va iwanhu owehila viyawagwelele Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

¹⁵ Vino vivo vonda mutende kwa mabuga gose geli kutali na mweye, siyo mabuga ga isi imugweleligwa kuisola.

¹⁶ “Lakini mna gamabuga ga isi ayo iyowagwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, sikumuleke kinhu chochose king'hali kigima.

¹⁷ Muwakome iwanhu wose, Wahiti na Waamoli na Wakanaani na Wapelizi na Wahivi na Wayebusi kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wenu viyawalagize,

¹⁸ buleavo, owafunza kukweleleza mila zao zigevuza ziwatendaga kwa imilungu yao, avo na mweye motenda nzambi kwa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

¹⁹ “Mwahadizunguluka buga kwa siku nyingi, na mwahadisola dibuga, sikumuinange imibiki ya matunda kwa kuikanha na shoka. Vino imibiki awo wanhu mbaka muibanange? Modaha kugaja matunda ga imibiki ayo lakini sikumuikanhe.

²⁰ Modaha kukanha mibiki ija iyeke yumujuwa haillelaga matunda ili muzengele vilingo kipindi acho vimudizunguluka dibuga ili mudisole.

21

Mbuli ya ifa haijuwigwa

¹ “Munhu yahakomigwa kuluwala mna iisi iy-
owagwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu
iwe yenu na mweye hamujuwa nani yamkomile,

² iwavele na iwasemi wenu wachole kupima
utali wa aho umtufi wa imunhu hauli mbaka wa-
pate dibuga dili behi na mtufi awo.

³ Abaho iwavele wa buga dili behi na uja
umtufi wasole bofu da ng'ombe ding'hali
hadisang'haniligwa sang'hano yoyose hebu
kugeligwa nila.

⁴ Na hewo wamuhumuluse ing'ombe kubonde
kuna ulwanda haunyalaga, na kubonde
hadilimagwa hebu kuhandigwa, kuko wambene
isingo.

⁵ Vivija iwalava nhosa wa kabila da Lawi
olondigwa wawe baho. Mndewa Imulungu,
Imulungu wenu kawasagula wamsang'hanile na
wawatambikile iwanhu kwa twaga jake. Vivija
hewo wagweleligwa udahi kwa mbuli yoyose na
migomvi.

⁶ Ayo ing'ombe yahabenigwa isingo, iwavele
wose wa buga dijo dili behi na umtufi wa munhu
ayo yakomigwe, wanawe makono gao kwa mazi
uchanha mwa ayo ing'ombe,

⁷ na walonge, 'Hatumkomile bule imunhu ino
na hatumjuwile bule imunhu yamkomile.

⁸ Go Mndewa Imulungu, uditogole loholo dino
da iwanhu wako wa Izilaeli, awo uwagombole,
sikuugelegeze gehile ga iwanhu wako wa Izilaeli,

kwa ifa ya munhu yelibule kitala, lakini ugele kumgongo.’

⁹ Avo, mwahatenda viyolonda Mndewa Imulungu mokuwa mduhu kitala cha ifa ya munhu ayo.

Watwanzi wafungwa kulawa kuna ing'hondo

¹⁰ “Mwahachola kuna ing'hondo kuitowa na iwanhu owehila, na Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kawatenda muhume, na muwasola iwanhu awo kuno wang'hali wagima,

¹¹ na kamba imoja wenu komona mtwanzi yanogile mna iwanhu awo wamuwasolile na kolonda kumsola yawe mwehe wake,

¹² avo ayo imbigalo yamsole na yamgale ukae kumwake, na yambee dipala na yamwengule zing'hombe,

¹³ na yasaule iviwalo viyezile navo. Yakale kwa mwezi mgima yamulilile tatake na mamake. Abaho kodaha kumsola, kokuwa mwehe wako na gweye mbigalo wake.

¹⁴ Kamba ako kumwande humulonda bule, muleke yachole kuyolonda, sikuumuze, na siku-umtende mtumwa kwavija kumnanga.

Mwana chaudele

¹⁵ “Kamba mbigalo imoja kana wehe wabili na komnogela imoja kubanza iyagwe. Na iwatwanzi awo wamulelela wana wa kimbigo, na mwana chaudele kaleligwa na ayo imtwanzi hamnogela,

¹⁶ yahavika siku ya kuwagwaa awo iwana uhazi, ayo itata munhu halondigwa bule kumtenda ija imwana wa mwehe yomnogela kamba ayo imwana wa chaudele na kumuleka

ija imwana wa imtwanzi hamnogela yeli imwana wa chaudele.

¹⁷ Kolondigwa yamtogole ija imwana wa chaudele, imwana wa ija imtwanzi hamnogela, na yangwee kija kilondigwa, miyanza mibili ya vinhu vake vose.

Mwana mdulu

¹⁸ “Kamba munhu kana mwana mdulu na mtundu, hamtegeleza tatake hebu mamake hata kamba yahachapigwa,

¹⁹ avo, tata munhu na mama munhu wamgoge mwana ayo na wamgale kwa iwavele kumulango wa buga.

²⁰ Tata na mama wa mwana ayo wawalongele iwavele wa dibuga, ‘Mwanetu mdulu na mtundu, halonda kututegeleza, mmelo na mlevi.’

²¹ Baho iwanhu wa buga dijo wamtowe mabwe mwana ayo mbaka yafe. Avo kwa nzila ayo mogasegesa gehile hagati yenu. Kila munhu mwiisi ya Izilaeli kuihulika mbuli ayo na kodumba.

Malagizo gayagwe

²² “Kamba munhu katenda kitala kilondigwa yakomigwe na kakomigwa na umtufi utumbikigwa mdibiki,

²³ mtufi wake sikuulekigwe mdibiki kilo kigima, lakini muuzike siku didijo. Kwavija munhu yawambigwe mdibiki kaduwiligwa na Mndewa Imulungu na mweye hamulondigwa kuifitiza isi yonda yawagwelele Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, iwe yenu.

22

Malagizo gayagwe

¹ “Wahamona ng'ombe hebu ng'hondolo wa Mwiizilaeli miyago kapotela, sikuumuleke, lakini umbweze kumwake.

² Lakini kamba ayo imwenyego kokala kutali hebu hujuwa bule mwenyego nani, avo uchole nayo ukae kumwako na ukale nayo mbaka mwenyego vonda yeze kumzahila, na gweye umgwelele.

³ Utende vivo kwa kihongwe hebu kiwalo hebu kinhu chochose kiyagize Mwiizilaeli miyago na gweye kuchona. Sikuukileke.

⁴ “Wahamona kihongwe hebu ng'ombe wa Mwiizilaeli miyago kagwa mnzila, sikuumuleke. Kolondigwa umtaze kumwinula.

⁵ “Watwanzi sikuwavale viwalo va wambigalo, na wambigalo sikuwavale viwalo va watwanzi. Munhu yotenda vivo komgevuza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

⁶ “Wahavika mvulu ya ndege mdibiki hebu mnzila, ina makinda hebu mafinga na mama munhu kagawasila gago gamakinda hebu gamafinga, sikuumsote mama munhu na makinda gake.

⁷ Muleke mama munhu yachole, lakini kodaha kugasola gamakinda. Wahatenda vivo mbuli zako zokugendela goya na kokala siku nyingi.

⁸ “Wahazenga ng'anda ili na gati da uchanha, uzenge senyenge kuzunguluka ikiswili, sikugakupate gehile mbuli ya kwita damu kamba munhu yahapatuka kulawa kuko na kufa.

9 “Sikuuhande mizabibu yako hamoja na minoga iyagwe, buleavo ndiya yose yofita, si gaja gaiyeka gauhandile lakini vivija na gamatunda ga mizabibu.

10 “Sikuulime mgunda kwa kutumia ng'ombe na kihongwe hamoja.

11 “Sikuuvale kiwalo kitendigwe kwa sufi na kitani hamoja.

12 “Funga vikumbi mna zimhembe nne za kiwalo chako.

Malagizo mbuli ya mbigalo na mtwanzi

13 “Kamba mbigalo kosola mtwanzi, na vonda yamuwase komwihila,

14 na komdeti na komulonga vihile kamba viyamsolile hakalile mhambe.

15 Avo, tata na mama wa mtwanzi ayo wagale uusindila kwa iwavele hana ulwivi lwa dibuga kulagusa kamba mtwanzi ayo kakala mhambe.

16 Tatake yalonge, ‘Nimgwaa munhu ino mn-dele wangu yamsole na vino sambu komwihila,

17 na komulonga vihile kamba hamvikile mhambe buleavo usindila wa heyo kamba kalala mhambe auno hano.’ Abaho yakikunzule ikikumbi kikalile na awo uusindila kuulongozi wa iwavele wa dibuga.

18 Baho awo iwavele wa dibuga wamgale ayo imbigalo na wamzabule mbalati.

19 Abaho wamtoze mbigalo ayo vihande gana dimoja va shaba na wamgwee tata wa mtwanzi ayo, kwavija mbigalo ayo kamgela kinyala mn-dele wa Kiizilaeli. Na mtwanzi ayo kogendelela

kuwa mwehe wake, na hadaha kumwasa siku zose za ugima wake.

²⁰ Lakini kamba gago goyolonga gaukweli na haduhu usindila ulagusa kamba heyo kakala mhambe,

²¹ wamgale mtwanzi ayo hana ulwivi lwa ing'anda ya tatake na wambigalo wa buga dijo wantowe mabwe mbaka yafe, kwavija katenda gehile mwiisi ya Izilaeli kwa kutenda ugoni yang'hali mng'anda ya tatake. Kwa nzila ayo mogasegesa gehile hagati yenu.

²² “Mbigalo yahagogigwa ugoni na mwehe wa munhu iyagwe, wose wabili, imbigalo na imtwanzi wakomigwe. Kwa nzila ayo mogasegesa gehile hagati ya Izilaeli.

²³ “Mbigalo yahamvika mndeke yalaviligwe vilama kudibuga na komuwasa,

²⁴ wose wabili muwalave kunze ya dibuga na muwatowe mabwe mbaka wafe. Mndeke ayo yakomigwe kwavija hagutile bule ili yatazigwe hamoja kakala kudibuga, na ayo imbigalo yakomigwe kwavija kamnanga mtwanzi yalaviligwe vilama. Kwa nzila ayo mogasegesa gehile hagati yenu.

²⁵ “Lakini kamba mbigalo kaiting'hana na mtwanzi yalaviligwe vilama kunze ya dibuga na komuwasa kwa nguvu, heyo imbigalo yaiyeka yakomigwe,

²⁶ na ayo imtwanzi mmuleke heyo hatendile gehile gakumtenda yakomigwe. Mbuli ino kamba ya munhu kumtowa miyage na kumkoma,

²⁷ kwavija mbigalo ayo kamgoga kwa nguvu ayo imtwanzi ako kunze ya dibuga, na hamoja

kaguta nyangi yatazigwe kukala kuduho munhu wa kumtaza.

²⁸ “Mbigalo yahamting'hana mtwanzi hanalaviligwa vilama na yahamuwasa kwa nguvu, na wahagogigwa,

²⁹ mbigalo ayo yamulihe tata wa mtwanzi ayo vihande malongo matano va shaba kwavija kamnanga mtwanzi ayo, na mtwanzi ayo yawe mwehe wake, na honda yamuleke siku zose za ugima wake.

³⁰ “Mbigalo yoyose sikuyawase na mwehe wa tatake, yahatenda vivo komgela kinyala tatake.

23

Wanhu wagomesigwe kwingila mumting'hano wa Imulungu

¹ “Mbigalo yoyose yahondigwe zimhumbu hebu yakanhigwe kimbigoalo sikuyengile mumting'hano wa wanhu wa Mndewa Imulungu.

² “Mwana halamu yoyose hebu ulelo wake mbaka ulelo wa longo sikuyengile mumting'hano wa wanhu wa Mndewa Imulungu.

³ “Muamoni hebu Mmoabu yoyose na ulelo wao mbaka ulelo wa longo sikuwengile mumting'hano wa wanhu wa Mndewa Imulungu,

⁴ kwavija walema kuwagwelela ndiya na mazi vimukalile mnzila molawa Misili, na wamgwaa kibalawa Balaamu mwanage Beoli kulawa Petoli ako Mesopotamia yeze yawaduwire mweye.

⁵ Lakini Mndewa Imulungu, Imulungu wenu hamtegeleze bule Balaamu ila kagimbula gamakungu gawa kinhu kinogile, kwavija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kawanogela.

⁶ Avo, sikumuilumbe na hewo hebu kuwatenda wamwede siku zose zonda mukale.

⁷ “Sikumuwehile Waedomu kwavija hewo ndugu zenu, na sikumuwehile Wamisili kwavija mukala mwiisi yao kamba wanhu baki.

⁸ Ulelo wao kusongela wa kadatu odaha kwingila mumting'hano wa wanhu wa Mndewa Imulungu.

Malagizo mbuli ya kufita mna ing'hambi

⁹ “Mwahachola kuna ing'hondo na kukala mwi-ing'hambi, kila munhu yaiteganye na kinhu chochose kifitile.

¹⁰ Kamba hagati yenu hana munhu yoyose kafita kwavija ikilo chelesi kimulawa, munhu ayo yalawe kunze ya ing'hambi. Sikuyengile kabili,

¹¹ lakini yahavika ichungulo yakoge, na zuwa dahengila kodaha kubwela kuna ing'hambi.

¹² “Muwe na hanhu kunze ya ing'hambi honda mucholege kucholo.

¹³ Mna ivinhu venu molondigwa muwe na magembe, mwahachola kucholo, muhimbe simo na mufukile mavi genu.

¹⁴ Ng'hambi yenu yolondigwa ing'ale, kwavija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kokwiza hagati yenu ili yawakombole na yawagele mmakono genu iwanhu owehila. Avo sikumutende yachone kinhu kifitile hagati yenu, buleavo kowaleka.

Malagizo gayagwe

¹⁵ “Sikuumbweze kwa mkulu wake mtumwa yamkimbile mkulu wake na kwiza kumwako.

¹⁶ Muleke yakale hamoja na gweye hanhu aho honda yahasagule, na gweye sikuumonele.

17 “Mwiizilaeli yoyose mbigalo hebu mtwanzi sikuyatende ugoni mzing'anda za imilungu iyagwe.

18 Vivija sente yoyose munhu yaipatile kwa ugoni sikuyaigale kwa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kwa kulonda kuliha kija kiyaiduwile, kwavija mbigalo hebu mtwanzi yotenda ugoni kamba awo, komgevuza Mndewa Imulungu.

19 “Sikuumkopeshe Mwiizilaeli miyago kinhu na ulonde yakubwezele na nyongeza, iwe sente hebu ndiya hebu kinhu chochose kikopeshigwa na kubwezigwa na nyongeza.

20 Kodaha kumkopesha munhu baki na kokubwezela na nyongeza, lakini Mwiizilaeli miyago sikuulonde yakubwezele na nyongeza, na Mndewa Imulungu, Imulungu wako kokutenda umwede mzisang'hano zako zose zonda usang'hane mwiisi imuchola kuisola.

21 “Wahaiduwila kinhu kwa Mndewa Imulungu, Imulungu wako, sikuukawe kukivikiza, kwavija Mndewa Imulungu, Imulungu wako kokilonda kulawa kumwako, na gweye kokuwa na nzambi.

22 Lakini wahaleka kuiduwila, hutenda nzambi bule.

23 Uiteganye kolondigwa ugavikize gaja gose gaiduwile kwa mulomo wako, kwavija kumulongela Mndewa Imulungu, Imulungu wako kwa kulonda mwenyego.

24 “Wahabita mumgunda wa mizabibu wa miyago, kodaha kubawa zabibu na kuzija vija viudaha, lakini sikuubawe na kwika mkigelo chako.

²⁵ Wahabita mumgunda wa ngano wa miyago kodaha kuhulula na kufigisa na kuja, lakini siku-
usole isengo na kusenga ingano.

24

Nyasa na kusola kabili

¹ “Kamba mbigalo yahasola mtwanzi na abaho ako kumwande komwihila kwavija kona kinhu hakimnogela kumwake, avo mbigalo ayo yahamgwaa kibua cha nyasa, na komuwinga yasegele ukae kumwake,

² na mtwanzi ayo yahasoligwa na mbigalo iyagwe,

³ na mbigalo ayo wa kabili vivija komwihila na komgwaa kibua cha nyasa mtwanzi ayo na komuwinga yasegele ukae kumwake hebu mbigalo ayo yamsolile yahafa,

⁴ avo ayo mbigalo wa ichanduso halondigwa yamsole kabili mtwanzi ayo kwavija kagitizigwa. Avo sikumugale gehile mwiisi iyowagwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu iwe yenu.

Malagizo gayagwe

⁵ “Mbigalo yahasola mwehe sambi sambi sikuyachole kuna ing'hondo na sikuyagweleligwe sang'hano yoyose, yalekigwe yabwihile mwaka mgima, ili yakale ukae kumwake na yadeng'helele na mwehe wake.

⁶ “Munhu yoyose sikuyabokele dibwe da uchanha hebu da hasi da kudugila kamba lahani, wahatenda vivo kamba kosola ugima wa munhu ayo.

⁷ “Munhu yoyose yahamwiba Mwiizilaeli miyage na kumtenda mtumwa wake hebu komchuuza muutumwa, munhu ayo kolondigwa yakomigwe. Kwa nzila ayo mogasegesa gehile hagati yenu.

⁸ “Kamba munhu yahawa na utamu wa dikulu molondigwa mugagoge goya malagizo ga Iwalawi. Kamba viniwalagize hewo vivo vonda mukweleleze goya.

⁹ Kumbukeni Mndewa Imulungu, Imulungu wenu viyamtendele Miliamu vimukalile mmwanza kulawa Misili.

¹⁰ “Wahamkopesha kinhu miyago, sikuwingile mng'anda yake kusola lahani.

¹¹ Wime kunze na umuleke imunhu yuumdai yakugalile mwenyego ayo ilehani.

¹² Kamba munhu ayo mkiwa na lahani yake mgolole, sikuukale nao kilo kigima.

¹³ Umbwezele mgolole wake kila siku ichungulo ili yaigubike. Na heyo kokupulila umwede, na Mndewa Imulungu, Imulungu wako kokona kunoga mgameso gake.

¹⁴ “Sikuumbunze kibalawa wako yeli mkiwa na ngaengae, yawe Mwiizilaeli miyago hebu munhu baki iyokala kuna gamabuga genu.

¹⁵ Kila siku, zuwa hadinakwingila umlihe fungu jake da sang'hano ya siku ayo, kwavija heyo mkiwa na kobeta kinhu acho, buleavo komulilila Mndewa Imulungu na gweye kokuwa na nzambi.

¹⁶ “Tata na mama sikuwakomigwe kwa gehile ga wanao, vivija wana sikuwakomigwe kwa gehile ga tata zao na mama zao. Kila munhu yakomigwe kwa gehile gake mwenyego.

¹⁷ “Sikumuihinduse haki ya iwanhu baki na iwana iwakiwa. Sikumusole kiwalo cha mgane na kukika lahani.

¹⁸ Kumbukeni kamba mweye mukala watumwa mwiisi ya Misili, na Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kawagombola kulawa kuko, lekaavo nowagwaa lagizo dijo.

¹⁹ “Mwahasenga mmigunda yenu na kuisemwa viyagwe sikumubwele kukisogo kusalata vija visigale, lakini muwalekele iwanhu baki na iwana iwakiwa na wagane, ili Mndewa Imulungu, Imulungu wenu yawatendele ganogile mzisang'hano zenu zose.

²⁰ Mwahatigisa mizeituni yenu kipindi cha kubawa, sikumubwelele kutigisa kabili ila muwalekele iwanhu baki na iwana iwakiwa na wagane.

²¹ Mwahabawa zabibu, sikumubwele kukisogo kubawa zabibu zisigale ila muwalekele iwanhu baki na iwana iwakiwa na wagane.

²² Kumbukeni kamba mweye mukala watumwa mwiisi ya Misili. Lekaavo nowagwaa lagizo dino.

25

¹ “Wanhu wabili wahagomba na wahachola kuna ikitala kulamuligwa, imoja yahakoneka hatendile dihile na iyagwe yahakoneka kabananga,

² na kamba ija yabanange kolondigwa yazabuligwe mbalati, msemi yamulagize munhu ayo yawase hasi kingubanguba na yazabuligwe mbalati kamba vija viyabanange.

³ Munhu yabanange kinhu kodaha kuzabuligwa mbalati malongo mane, lakini

siyo kubanza vivo, mwahongeza kubanza vivo momgela kinyala Mwiizilaeli miyenu.

⁴ “Sikuumfungue ng'ombe umulomo waham-sang'hanila kubiga uhemba.

Ndugu wa mwenekwaga

⁵ “Kamba ndugu wabili okala hanhu na imoja wao yahafa bila kuleka mwana wa kimbigalo, mtwanzi wa mwenekwaga sikuyasoligwe na munhu baki kunze ya ulukolo lwa mwenekwaga. Ndugu wa mwenekwaga kolondigwa yamsole mgane ayo.

⁶ Mwana wa ichanduso wa kimbigalo yonda yaleligwe kopetigwa kamba mwana wa mwenekwaga, ili twaga jake sikudisemwigwe mwiisi ya Izilaeli.

⁷ Lakini kamba ndugu ayo wa mwenekwaga hamulonda ayo imtwanzi mgane, avo mtwanzi ayo yachole kuulongozi wa iwavele wa dibuga na yalonge, ‘Ndugu wa mkasano wangu yafile kolema kugendeleza twaga da ndugu yake yafile mwiisi ya Izilaeli, avo kolema kutenda gaja golondigwa heyo yagatende kamba ndugu wa mwenekwaga.’

⁸ Abaho awo iwavele wamkeme ayo imbigalo na walonge na heyo. Kamba kogendelela kulema kumsola,

⁹ mtwanzi ayo mgane yamgendele mbigalo ayo mgameso ga iwavele wa dibuga, yamvule kilatu chake kimoja na yamtemele mate mkihanga na yamulonge, ‘Vino vivo viilondigwa kunden-deligwa imunhu yolema kugendeleza ulelo kwa ndugu yake.’

¹⁰ Na twaga da ng'anda yake mwiisi ya Izilaeli dokuwa, 'Ng'anda ya munhu yavuligwe kilatu.' ”

Malagizo gayagwe

¹¹ “Wambigalo wabili wahaitowa na mwehe wa imoja kogeza kumtaza mkasano wake kwa kumgoga gamaungo gamadeke ija yoitowa na mkasano wake,

¹² avo muukanhe mkono wa mtwanzi ayo na sikumnonele bazi.

¹³ “Sikumuwe na vinhu vibili vibili va kupimila vinhu, kimoja kizama kiyagwe kibewe. Sikumtume vipimo vivizaga.

¹⁴ Sikumuwe na vinhu va aina mbili va kupimila, kikulu na kidodo.

¹⁵ Mupimile vinhu vinogile va kupimila ili mukale siku nyingi mwiisi imugweleligwa na Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

¹⁶ Wanhu otenda vinhu kamba vivo, wose otenda kwa uvizi, omgevuza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

Malagizo ga kuwakoma Waamaleki

¹⁷ “Kumbukeni gawawatendele Waamaleki vimukalile mmwanza kulawa Misili.

¹⁸ Kumbukeni viwawatowile vimukalile mnzila na kuwakoma wose wadonhile wakalile kukisogo chenu. Waamaleki hawamdumbile Imulungu.

¹⁹ Avo, kipindi Mndewa Imulungu, Imulungu wenu vonda yawahumuze na magazo ga wanhu wose owehila, avo owazunguluka mwiisi iyowagwaa mukale mumo, sikumuisemwe molondigwa muwakome Waamaleki wose.”

26

Gaja gaichanduso kusengigwa na fungu da longo

¹ “Wahavika na kuisola isi iyokugwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wako na kukala mumo,

² usole ndiya yonda usonge kusenga kulawa mwiisi iyokugwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wako, uike mkigelo na ugale hanhu aho honda yahasagule Mndewa Imulungu, Imulungu wako kwika twaga jake.

³ Umcholele mulava nhosa yosang'hana kipindi aho, na umulonge, 'Lelo notogola mgameso ga Mndewa Imulungu, Imulungu wangu kamba ningila mwiisi iyaiduwile kwa wahenga zetu kamba kotugwelela.'

⁴ “Na mulava nhosa vonda yasole kigelo aho mmakono gako na kukika kuulongozi wa upango wa Mndewa Imulungu, Imulungu wako,

⁵ ulonge mbuli zino kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wako, 'Muhenga wangu kakala Mwalamu, kagunga kuno na kuno abaho kachola ako Misili na kakala kuko kamba munhu baki. Wakala wanhu wadodo viwakalile kuko, lakini wawa wanhu wa isi ng'hulu na wengi.

⁶ Wamisili watutendela usede watugaza na watunanahiza tusang'hane sang'hano ndala za utumwa.

⁷ Abaho tumulilila Mndewa Imulungu, Imulungu wa wahenga zetu, kahulika kililo chetu na kagona magazoo getu na sang'hano ndala na gose gehile gatupatile.

⁸ Avo, Mndewa Imulungu katulava kuko Misili kwa mkono wake wa nguvu, kwa vinhu vidumbiza na vilaguso na unzonza.

⁹ Katugala hano na katugwelela isi ino imemile maziwa na uki.

¹⁰ Na sambi nimgalila Mndewa Imulungu ndiya ino ya ichanduso kulawa mwiisi iyanigwelele.’

“Abaho wike hasi ikigelo, kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wako, na uidulike umtambikile kuulongozi wake.

¹¹ Na gweye udeng'helele ganogile gose gayakutendele Mndewa Imulungu, Imulungu wako, gweye na Iwalawi na iwanhu baki na ndugu zako wadeng'helele hamoja na gweye.

¹² “Kila miyaka midatu, kila imoja wenu yalave fungu da longo da ndiya yake yose mbuli ya Walawi na iwanhu baki na iwana iwakiwa na wagane, ili wapate ndiya ya kuja na kwiguta viwokala mmabuga genu.

¹³ Abaho ulonge vino kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wako, ‘Nidilava mng'anda yangu fungu ding'ala, niwagwaa Walawi na iwanhu baki na iwana iwakiwa na wagane, kamba viundagize nitende. Sibenile lagizo jako hebu kuisemwa.

¹⁴ Sidile fungu jojose da longo ving'halile noiyalala, sidilavile kunze ya ng'anda yangu ving'halile nifita na sidilavile fungu da longo kwa iwanhu wafile. Nikutegeleza gweye Mndewa Imulungu, Imulungu wangu, na nitenda kila kinhu kiunilagize.

¹⁵ Ulote hasi kulawa hanhu hako hong'ala ako kuulanga, uwatendele ganogile wanhu zako

Izilaeli na isi yuutugwelele kamba viuiduwile kwa iwahenga zetu, isi imemile maziwa na uki.’

Wanhu wa Mndewa Imulungu

¹⁶ “Lelo didino Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kowalagiza mugagoge mafundizo na malagizo gano. Muiteganye mugagoge kwa mizoyo yose na kwa loho yose.

¹⁷ Lelo mulonga kamba Mndewa Imulungu ayo Imulungu wenu, na kamba mokweleleza nzila zake na kugoga mafundizo gake na malagizo na momtegeleza.

¹⁸ Na Mndewa Imulungu lelo kalonga kamba mweye mwa wanhu zake heyo mwenyego kamba viyaiduwile na kamba molondigwa mugagoge malagizo gake gose.

¹⁹ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowatenda mweye muwe wanhu wa isi ng'hulu kubanza isi zose ziyalumbile, mbuli ya twaga jake na nhogolwa zake na ukulu wake. Na mweye mokuwa wanhu zake wang'alile kamba viyalongile.”

27

Malagizo ga Imulungu gandikigwe mna imibwe

¹ Abaho Musa na iwavele wa Izilaeli kawalongela iwanhu, “Mugagoge malagizo gose goniwalongiza lelo.

² Siku dijo mwahaloka lwanda lwa Yolidani na kwingila mwiisi iyalongile Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowagwaa, musimike mibwe mikulu na muikuluge kwa ulongo mzelu.

³ Mgandike malagizo gano gose mgamabwe gago, mwahengila mwiisi iyowagwaa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, isi imemile maziwa na uki kamba Mndewa Imulungu, Imulungu wenu viyawalongele iwahenga zenu.

⁴ Mwahaloka umwambu wa lwanda lwa Yolidani isimikeni mibwe ayo kulugongo lwa Ebali kamba viniwalagiza lelo na muikuluge kwa ulongo mzelu.

⁵ Mumzengele Mndewa Imulungu, Imulungu wenu upango wa nhosa kwa mabwe hagasongoligwe.

⁶ Ona, upango wowose onda mumzengele Mndewa Imulungu, Imulungu wenu uzengigwe kwa mabwe hagasongoligwe. Uchanha ya upango awo mmulavile Mndewa Imulungu, Imulungu wenu nhosa za kusoma moto.

⁷ Mmulavile nhosa za kugala kuilumba, na mudile aho na kudeng'helela kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

⁸ Mugandike goya uchanha ya mibwe ayo malagizo gano gose.”

⁹ Avo Musa na Iwalawi, iwalava nhosa kawalongela iwanhu wose wa Izilaeli, “Nyamaleni mnitegeleze mweye wanhu wa Izilaeli. Lelo didino mweye muwa wanhu wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

¹⁰ Avo, mumtegeleze Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, na mugagoge malagizo gake na mafundizo gake goniwalagiza lelo.”

Makungu ga kuleka kutegeleza

¹¹ Siku ayo Musa kawalagiza iwanhu kalonga,

12 “Mwahaloka ulwanda lwa Yolidani makabila gano geme kulugongo lwa Gelizimu kipindi mbuli za kutambika vizilongigwa, Simeoni na Lawi na Yuda na Isakali na Yusufu na Benjamini.

13 Na makabila gano geme kulugongo lwa Ebali kipindi makungu vigolongigwa. Lubeni na Gadi na Asheli na Zabuloni na Dani na Nafutali.

14 Na Iwalawi walonge kwa sauti ng'hulu kwa iwanhu wose wa Izilaeli,

15 “ ‘Yaduwiligwe munhu yoyose yosongola kinyago hebu yolumbula zuma kwa moto na kutenda kinyago, kinhu kitendigwe kwa makono ga fundi na kukitambikila kinyegezezi kinhu kimgvuzza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.’ Na wanhu wose wedike, ‘Ona!’

16 “ ‘Yaduwiligwe munhu yoyose yolema kumtegeleza tatake na mamake.’ Na wanhu wose wedike, ‘Ona!’

17 “ ‘Yaduwiligwe munhu yoyose yokwesa kungwazo dibwe dilagusa imbaka na miyage.’ Na wanhu wose wedike, ‘Ona!’

18 “ ‘Yaduwiligwe munhu yomulongoza msuwameso mnzila imwagiza.’ Na wanhu wose wedike, ‘Ona!’

19 “ ‘Yaduwiligwe munhu yoyose yohindula ihaki kwa kumonela munhu baki hebu mwana mkiwa hebu mgane.’ Na wanhu wose wedike, ‘Ona!’

20 “ ‘Yaduwiligwe mbigalo yoyose yomuwasa mtwanzi wa tatake, kwavija komgela kinyala tatake.’ Na wanhu wose wedike, ‘Ona!’

21 “ ‘Yaduwiligwe munhu yoyose yomuwasa mnyama yoyose.’ Na wanhu wose wedike, ‘Ona!’

22 “ ‘Yaduwiligwe munhu yoyose yomuwasalumbu jake yawe mndele wa tatake hebu mndele wa mamake.’ Na wanhu wose wedike, ‘Ona!’

23 “ ‘Yaduwiligwe munhu yoyose yomuwasamama mkwe yake.’ Na wanhu wose wedike, ‘Ona!’

24 “ ‘Yaduwiligwe munhu yoyose yomkomamunhu kinyelegezi.’ Na wanhu wose wedike, ‘Ona!’

25 “ ‘Yaduwiligwe munhu yoyose yobokelahongo ili yamkome munhu hatendile dihile.’ Na wanhu wose wedike, ‘Ona!’

26 “ ‘Yaduwiligwe munhu yoyose yolema kugagoga malagizo gano.’ Na wanhu wose wedike, ‘Ona!’

28

Ganogile kwa waja otegeleza

(Walawi 26:3-13; Kumbukumbu 7:12-24)

1 “Mwahamtegeleza goya Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na kugagoga goya malagizo gake goniwalagiza lelo, Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowatenda mukale uchanha mwa wanhu wa isi zose mwiisi yose.

2 Mwahamtegeleza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, momweda kwa vinhu vingi kamba vino,

3 “Mabuga genu gomweda na imigunda yenu yomweda.

4 “Momweda na mokuwa na wana wengi na mokuwa na ndiya nyingi na ng'ombe wengi na ng'hondolo wengi.

5 “Vigelo venu vomweda na viya venu va kutelekela vomweda.

6 “Momweda vimkwingila mng'anda na momweda vimulawa kunze.

7 Wanhu owehila wahawavamila, Mndewa Imulungu kowatenda wahumwe mgameso genu. Okwiza kuwavamila kwa nzila imoja, lakini owakimbila kwa nzila saba.

8 Mndewa Imulungu kogatenda makanho genu gamwede na sang'hano zenu zose. Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowatenda mumwede mwiisi iyowagwaa.

9 “Mndewa Imulungu kowatenda muwe wanhu wake wang'alile kamba viyaiduwile kumwenu, kamba mwahagagoga malagizo gake heyo Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na kukweleleza nzila zake.

10 Avo wanhu wa isi zose mwiisi yose, wahakona kamba mweye mokemigwa kwa twaga da Mndewa Imulungu owadumba.

11 Mndewa Imulungu kowagwelela wana wengi na fugo nyingi na ndiya nyingi mna iisi iyaiduwile Mndewa Imulungu kwa wahenga zenu kuwagwaa mweye.

12 Mndewa Imulungu kowavugulila ngama yake kulawa kuulanga, na kowagalila mvula mna umsimu wake, na kowatenda mumwede mzisang'hano zenu zose. Mowakopesha wanhu wa isi nyingi, lakini mweye hamukopa bule.

13 Mndewa Imulungu kowatenda mugendelele kuulongozi na siyo kuchugu na mokuwa wa ichanduso na siyo wa ikimambukizo kamba mwahagagoga goya malagizo ga Mndewa Imulungu,

Imulungu wenu goniwalagiza lelo na mwahagak-weleleza,

¹⁴ kamba hamuhinduka mna zimbuli ziniwala-giza lelo, na kuchola ukumoso hebu ukudila kuik-weleleza imilungu iyagwe na kuisang'hanila.

*Makungu kwa kuleka kutegeleza
(Walawi 26:14-46)*

¹⁵ “Lakini kamba hamumtegeleza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, hebu kamba hamuiteganya na kugagoga malagizo gake gose na mafundizo gake goniwalagiza lelo, avo makungu gano gose gowapata.

¹⁶ Mabuga genu goduwiligwa na imigunda yenu yoduwiligwa.

¹⁷ Vigelo venu voduwiligwa na viya venu va kutelekela voduwiligwa.

¹⁸ Moduwiligwa na honda muwe na wana wengi na honda muwe na ndiya nyingi na honda muwe na ng'ombe wengi na honda muwe na ng'hondolo wengi.

¹⁹ Moduwiligwa vimkwingila mng'anda na moduwiligwa vimulawa kunze.

²⁰ “Mndewa Imulungu kowagalila makungu na mikubulo na magayo kwa kila kinhu kimtenda na hamukawa kunangigwa na kupotela mbuli ya gehile genu kwavija mmuleka Mndewa Imulungu.

²¹ Mndewa Imulungu kowagalila mitamu mbaka mose vonda mukomigwe mwiisi imuchola kuisola.

²² Mndewa Imulungu kowatowa kwa kifuwa kikulu na mihoma na milulumu mulukuli na vuke

kali na zuwa kali na mikukuzumbi na kungugu, avo vose vovezila mbaka mose mofa.

²³ Ulanga okuwa wela na isi yokuwa ndala kamba zuma.

²⁴ Mndewa Imulungu koditenda timbwisi na msanga viwe mvula yenu, timbwisi dowapwililik-ila mbaka mofa.

²⁵ “Mndewa Imulungu kowatenda muhumwe na iwanhu owehila, mowagendela kwa nzila imoja lakini mowakimbila kwa nzila saba, na wanhu wose wali mwiisi odumba vonda wagone ago gawapatile mweye.

²⁶ Mwahafa ng'huli zenu zokuwa ndiya ya ndege na ndiya ya ming'onyo ya kumuhulo na kuduhu munhu yonda yawawinge.

²⁷ Mndewa Imulungu kowagalila mapute gawapatile Wamisili, na mokuwa na milonda na vibuhu moizega lakini hamuhonyigwa bule.

²⁸ Mndewa Imulungu kowatenda muwe vichala na wasuwameso na wazimu.

²⁹ Imisi mogenda kwa kubabasa babasa kamba munhu halola viyogenda mdiziza na hamumweda bule kwa chochose kimsang'hana. Mobunzigwa na kubokigwa na kokuwa kuduhu munhu wa kuwataza.

³⁰ “Mowalavila vilama watwanzi lakini wanhu wayagwe owawasa. Mozenga ng'anda lakini wanhu wayagwe awo onda wakale. Mohanda mizabibu lakini hamugaja bule matunda gake.

³¹ Ng'ombe zenu ochinjigwa mgameso genu, lakini hamulanza bule inyama, vihongwe wenu osoligwa mgameso genu na hawabwezigwa bule. Ng'hondolo zenu ogweleligwa iwanhu owehila, na kuduhu munhu yonda yawataze.

³² Wanenu wa ikimbigalo na wa ikitwanzi ogweleligwa wanhu wayagwe kuno molola, imisi yose mobunhula meso mobeta wabwele, lakini mokuwa mwabule cha kutenda.

³³ “Wanhu hamuwajuwile osola ndiya yenu imuisang'hanile kwa nguvu nyingi na hamukwambulila kinhu, lakini mokoneligwa na kugazigwa siku zenu zose,

³⁴ mbaka mopata lukwale kwa gaja gonda mone kwa meso genu wenyego.

³⁵ Mndewa Imulungu kowatowa kwa kuwaligala mipute mmavindi na mmagulu na hamuhonyigwa bule, gokwenela kulawa mzinyayo mbaka mmapala.

³⁶ “Mndewa Imulungu kowagala mweye na mndewa wenu imumsagule, mwiisi mweye hamuijuwile bule hebu iwahenga zenu na kuko moisang'hanila imilungu iyagwe ya mibiki na mibwe.

³⁷ Na mweye mokuwa kinhu kigevuza na lusimo na kilozo hagati ya iwanhu wose wa isi yonda mugaligwe na Mndewa Imulungu.

³⁸ Mohanda mbeyu nyingi mmigunda yenu lakini mosenga kidogo, kwavija nzige ovija vimuhandile.

³⁹ Mohanda mizabibu na kuidahulila, lakini hamubawa bule gamatunda gake wala kuing'wa divai yake, kwavija wang'onyo wojia.

⁴⁰ Mokuwa na mizeituni mwiisi yenu yose, lakini mokuwa mduhu mavuta ga kubakala, kwavija zeituni zolagala hasi.

⁴¹ Molela wana wa kimbigalo na wa kitwanzi lakini honda wawe wenu bule, kwavija wanhu

owaboka na kukala nao.

⁴² Mibiki yenu ya matunda na ndiya yenu mmi-gunda vosoligwa na nzige.

⁴³ “Iwanhu baki iwokala mwiisi yenu okuwa wa ichanduso na mweye mokuwa wa ikimambukizo.

⁴⁴ Hewo owakopesha mweye, lakini mweye hamudaha kuwakopesha. Hewo ogendelela kuu-longozi na mweye mokuwa kuchugu.

⁴⁵ “Makungu gano gose gowapata mweye na gowakweleleza mbaka gawakome, kwavija hamumtegeleze Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na kugagoga malagizo gake gose na mafundizo gayawagwelele.

⁴⁶ Avo vose vokuwa vilaguso na unzonza kumwenu na ulelo wenu wose siku zose.

⁴⁷ “Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kawa-tenda mumwede kwa kila kinhu, lakini hamum-sang'hanile kwa mizoyo yenu yose na kwa ku-deng'helela.

⁴⁸ Avo, mowasang'hanila iwanhu owehila onda wagaligwe kumwenu na Mndewa Imulungu kuno mna nzala na ng'hilu na mwa mwazi na mwabule kinhu chochose. Mndewa Imulungu kowafunga nila ya zuma mbaka yawakome.

⁴⁹ “Mndewa Imulungu kowagalila wanhu wa isi iyagwe kulawa kutali, owavamila kwa nguvu kamba mhungu viyovamila, wanhu wa isi ayo mweye hamuujuwile ulonzi wao.

⁵⁰ Wanhu wa isi ayo wana vihangana va usede, hawamtegeleza mvele hebu kumonela bazi mb-wanga.

⁵¹ Woja ng'ombe wenu na ndiya yenu, mbaka vonda mufe wose. Hawawalekela ndiya hebu di-

vai hebu mavuta hebu ng'ombe hebu ng'hondolo mbaka vonda mufe wose.

⁵² Wanhu awo ogazunguluka mabuga genu gose, mbaka senyenge zenu nhali zizunguluswe zimutamanile, zobomoligwa hasi kila hanhu mwiisi yenu iyawagwelele Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

⁵³ “Kipindi wanhu owehila vonda wawazunguluke na kuwadununza, mowaja wanenu wa ikimbigalo na wa ikitwanzi waja wamugweleligwe na Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

⁵⁴ Hata munhu ija imuhole na yaleligwe vinogile komnyima ndiya ndugu yake na mwehe wake yomnogela na mwanage yonda yasigale,

⁵⁵ na hamgwelela hata munhu inyama ya wanage onda yawaje. Honda musigale na kinhu chochose mmabuga genu gose kipindi acho cha kuzungulukigwa na kugazigwa na iwanhu owehila.

⁵⁶ Hata mtwanzi ija yeli muhole na yaleligwe vinogile na yanogile na hanawahi kukanyaga isi kwa lwayo lwake, komnyima mbigalo wake yamnogelaga na wanage,

⁵⁷ na kokija iking'hele chonda yalele na isambo yonda ilawe bila mbigalo wake hebu mwanage kujuwa. Kinhu acho cholawilila kipindi acho cha kuzungulukigwa mabuga genu na iwanhu owehila na kugazigwa.

⁵⁸ “Kamba hamzigoga goya mbuli zose za malagizo gano gandikigwe mna ikitabu kino, na kamba hamdidumba ditwaga dikulu na da kudumbiza da Mndewa Imulungu, Imulungu wenu,

⁵⁹ Avo Mndewa Imulungu kowagalila mweye na ulelo wenu magayo hagahungukaga na usungu na mitamu haihonaga.

⁶⁰ Kowagalila kabili mitamu yose yumudumbile akuja Misili, mitamu ayo yowakweleleza siku zose.

⁶¹ Vivija Mndewa Imulungu kowagalila kila utamu na magayo gayagwe hagatambuligwe mna ikitabu kino cha malagizo mbaka mukomigwe wose.

⁶² Hamoja mweye mwa wengi kamba nhondo zili kuulanga, lakini mosigala kidogo, kwavija hamumtegeleze bule Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

⁶³ Kamba vija Mndewa Imulungu viyonogelwa kuwatendela ganogile na kuwatenda mongezeke, vivo Mndewa Imulungu viyonogelwa kuwahonda na kuwabananga. Na mweye mosegesigwa mwiisi ayo yumuchola kuisola.

⁶⁴ “Avo Mndewa Imulungu kowapwililisa mziisi zose, kulawa mwambu uno wa isi mbaka mwambu uyagwe na kuko moitambikila imilungu iyagwe ya mibiki na mibwe, imilungu ayo hamuijuwile mweye hebu iwahenga zenu.

⁶⁵ Mna ziisi azo haduhu hanhu ha kubwihila, haduhu hanhu ha kwika mgulu ili ubwihile, lakini Mndewa Imulungu kowatenda munyawenyawe na kowasegesela tamanilo na kowagwaa magayo ga mmizoyo.

⁶⁶ Siku zenu zose mokala kwa kunyawanyawa, imisi na ikilo mokala kwa kudumba mbuli ya ugima wenu.

⁶⁷ Mizoyo yenu yomema bwembwe da kila

kinhu kimona. Imitondo molonga, 'Maza iwege ichungulo,' na ichungulo yahavika molonga, 'Maza iwege imitondo.'

⁶⁸ Mndewa Imulungu kowabweza Misili kwa meli, ako kuyalongile honda mubwele ng'o. Kuko moichuuzwa kwa wanhu owehila kamba watumwa wa ikimbigalo na wa ikitwanzi, lakini kuduhu munhu yonda yawagule."

29

Lagano da Mndewa Imulungu mwiisi ya Moabu

¹ Zino azo mbuli za lagano da Mndewa Imulungu diyamulagize Musa yaditende kwa wanhu wa Izilaeli mwiisi ya Moabu, wahaleka lagano diyatendile Mndewa Imulungu ako kulugongo lwa Holebu.

² Musa kawakema Waizilaeli wose kawalongela, "Mugona kwa meso genu wenyego gaja Mndewa Imulungu gayamtendele Falao, imndewa wa Misili, na iwasang'hanaji zake wose na isi yake yose.

³ Kwa meso genu mugona magazo makulu na vilaguso na unzonza mkulu.

⁴ Lakini mbaka lelo Mndewa Imulungu hanawagwelela mizoyo ya kuuwa, na meso ga kulola na magwiti ga kuhulika.

⁵ "Kwa kipindi cha miyaka malongo mane niwalongoza kuluwala, viwalo venu havilalile, na vilatu venu havilalile mmagulu genu.

⁶ Hamudile magate hebu kung'wa divai hebu kung'wa ugimbi. Nitenda vivo ili mujuwe kamba niye ayo Mndewa Imulungu, Imulungu wenu.

⁷ “Vimuvikile hanhu hano, Sihoni mndewa wa Heshiboni na Ogu mndewa wa Bashani weza kuitowa na siye, lakini tuwahuma,

⁸ tuisola isi yao na tuwagwelela isi ayo kamba uhazi wao wanhu wa makabila ga Lubeni na Gadi na nusu ya kabila da Manase.

⁹ Avo zigogeni mbuli zose zilongigwe mdilagano dino na mutende kamba vizilonga ili mumwede mna ikila kinhu kimutenda.

¹⁰ “Lelo mweye mose mwima kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, vilongozi wenu wa makabila na iwavele wenu na iwakulu zenu na wambigalo wose wa Waizilaeli,

¹¹ wanenu na wehe zenu na iwanhu baki iwokala mzing'hambi zenu, awo owakanhilaga zingodi na kuwadehela mazi.

¹² Mwima hano ili mwingile mdilagano da kuiduwila da Mndewa Imulungu, Imulungu wenu doyetenda lelo na mweye,

¹³ ili yawatogole mweye kamba wanhu zake, na heyo yawe Imulungu wenu kamba viyaiduwile kwa iwahenga zenu, Abulahamu na Isaka na Yakobo.

¹⁴ Sikwika lagano dino da kuiduwila mbuli yenu mweye mwiiyeka,

¹⁵ lakini vivija kwa munhu yoyose yemile hano na siye kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wetu, na kwa awo Waizilaeli hawanavumbuka.

¹⁶ “Mujuwa vitukalile mwiisi ya Misili na vitubitile mziisi za wanhu wayagwe mbaka tuvika hano.

¹⁷ Muvona vinhu vao vigevuza, vinyago vao va mibiki na mibwe na shaba na zahabu vikalile

hagati yao.

¹⁸ Muiteganye sikukuwe na munhu yoyose hagati yenu, mbigalo hebu mtwanzi hebu lukolo hebu kabila mna imweye mwimile hano yonda yamuleke Mndewa Imulungu, Imulungu wetu na kuisang'hanila imilungu ya isi azo. Awo okuwa kamba mzizi hagati yenu ulela matunda geli na sumu na gausungu.

¹⁹ Sikukuwe na munhu yoyose hagati yenu yahahulika mbuli za lagano dino dimuiduwile, abaho kogelegeza muumoyo wake na kulonga, 'Nokala goya, hata kamba nokweleleza nzila zangu mwenyego.' Mbuli ayo yowananga wose, wanogile na wehile.

²⁰ Mndewa Imulungu hazigela kumgongo nzambi za munhu ayo, na ng'hasiliki ya Mndewa Imulungu na migongo yake vomsakaza munhu ayo. Makungu gose gandikigwe mna ikitabu kino gompata, na Mndewa Imulungu kodisegesa twaga da munhu ayo hasi ya ulanga.

²¹ Mndewa Imulungu kombagula munhu ayo kulawa mna gamakabila gose ga Waizilaeli na komgalila makungu gose ga lagano gandikigwe mna ikitabu kino cha malagizo.

²² “Mna uulelo wenu ako kumwande na wanhu baki okala isi ya kutali, ogona magayo na mikubulo yonda yaigale Mndewa Imulungu mwiisi ino.

²³ Isi yose yomema mabwe gokwaka na mkele, kuduhi kinhu kihandigwa hebu kikota, hata misanze hoyota bule. Yokuwa kamba Mndewa Imulungu viyagabanange mabuga ga Sodoma na Gomola na Adima na Seboimu aho viyagevuzike.

²⁴ Wanhu wa isi zose olonga, ‘Habali Mndewa Imulungu kaitenda vino isi ino? Habali kagevuzika kamba vino?’

²⁵ Na wanhu okwidika vino, ‘Kwavija walema kudigoga lagano da Mndewa Imulungu, Imulungu wa wahenga zao, diyaditendile na hewo viyawalavile mwiisi ya Misili,

²⁶ na wachola waisang’hanila na kuitambikila milungu iyagwe, imilungu hawaijuwile na hawagweleligwe.

²⁷ Avo ng’hasiliki ya Mndewa Imulungu yoisoma isi ino na kugala makungu gose gandikigwe mna ikitabu kino,

²⁸ avo, Mndewa Imulungu kawang’ola kulawa mwiisi yao kwa ng’hasiliki na kugevuzika na kawasa mna iisi iyagwe, kamba viikoneka lelo.’

²⁹ “Gaja ga ikinyelegezi gake Mndewa Imulungu, Imulungu wetu, lakini gayatugubulile, getu siye na wanetu ili siku zose, tutende mbuli zose za malagizo gano.”

30

Ganogile vonda mumbwelele Mndewa Imulungu

¹ Musa kagendelela kulonga, “Ago gose gahawapata, ukumweda na makungu, ganiwekileni kulongozi wenu, na mwahagakumbuka mmizoyo yenu mna iziisi azo zonda yawapwililisile Mndewa Imulungu, Imulungu wenu,

² na mombwelela Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, mweye na wanenu, na kugoga gose ganiwalagize lelo kwa mizoyo yenu yose na kwa loho zenu zose,

³ baho Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowabwezela gaja gose ganogile na kowonela bazi na koweka hamoja kulawa mziisi zose ziyawapwililisile.

⁴ Na hata kamba mupwililika mna ziisi za kutali, Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, koweka hamoja na kowabweza.

⁵ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kowagala mna iisi iwaisolile iwahenga zenu, na mweye moisola isi ayo, na kowatendela ganogile ng'hani na mokuwa wanhu wengi ng'hani kubanza iwahenga zenu.

⁶ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu koikosha mizoyo yenu* na mizoyo ya ulelo wenu, ili mumnogeke Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kwa mizoyo yenu yose na kwa loho zenu zose avo muwe wagima.

⁷ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowakutulila makungu gano gose iwanhu owehila, awo wawadununze.

⁸ Na mweye momtegeleza Mndewa Imulungu na kugoga malagizo gake gose goniwalagiza lelo.

⁹ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kowatendela ganogile mna ikila kinhu kimtenda, mokuwa na wana wengi na ng'ombe wengi na migunda yenu yolela ndiya nyingi. Kwavija Mndewa Imulungu konogelwa kabili kuwatendela ganogile kamba viyanogelwe kuwatendela ganogile iwahenga zenu,

¹⁰ kamba mwahamtegeleza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na kugoga malagizo na mafun-

* **30:6** Kwa Kiebulania olonga, *Mndewa Imulungu, Imulungu wenu koingiza kumbi mizoyo yenu.*

dizo gandikigwe mna ikitabu cha malagizo na kumbwelela Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kwa mizoyo yenu yose na kwa loho zenu zose.

Kusagula ugima hebu ifa

¹¹ “Malagizo goniwagwaa lelo si madala bule kumwenu, na hageli kutali na mweye.

¹² Hagali kuulanga mbaka mulonge, ‘Nani yonda yakwele kuulanga yatugalile ili tugategeleze na tugagoge?’

¹³ Vivija hagali umwambu wa bahali mbaka mulonge, ‘Nani yonda yaloke ibahali yatugalile ili tugategeleze na tugagoge?’

¹⁴ Aka, imbuli ya behi yenu, ya mmilomo yenu na mmizoyo yenu ili muigoge.

¹⁵ “Loleni lelo niwekila kuulongozi wenu, ugima na ganogile, ifa na gehile.

¹⁶ Kamba mwahagagoga malagizo ga Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, goniwalagiza lelo, kwa kumnogela Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kwa kukweleleza nzila zake na kugoga malagizo gake na mafundizo gake na gaja golondigwa, avo mokuwa wagima na mokongezeka na Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kowatendela ganogile mwiisi imukwingila kuisola.

¹⁷ Lakini mwahahinduka na kulema kumtegeleza, na mwahakwegigwa kuitambikila imilungu iyagwe na kuisang'hanila,

¹⁸ niye nowalongela lelo kamba mokomigwa. Honda mukale kwa siku nyingi mna iisi yumuchola kuisola, umwambu wa lwanda lwa Yolidani.

¹⁹ Lelo noukema ulanga na isi viwalole mweye, kamba niwekila kuulongozi wenu ugima na ifa, kumweda na makungu. Avo saguleni ugima, mw-eye na ulelo wenu ili mukale wagima,

²⁰ mumnoge Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, na mumtegeleze na mumgoge heyo. Kwav-ija heyo ayo ugima wenu na heyo ayo yowag-waa siku nyingi za kukala wagima, ili mukale mwiisi Mndewa Imulungu iyaiduwile kuwagwaa iwahenga zenu, Abulhamu na Isaka na Yakobo.”

31

*Yoshua kosola hanhu ha Musa
(Kupetigwa 27:12-23)*

¹ Avo, Musa kagendelela kulonga na Waizilaeli wose,

² kawalongela, “Niye sambu nina miyaka gana na malongo mabili, na sidaha bule kuwalongoza. Na Mndewa Imulungu kanongela kamba siloka umwambu wa lwanda lwa Yolidani.

³ Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kowalongolela na kowakoma iwanhu wa isi zili kuko, ili muisole isi yao, na Yoshua kokuwa kilongozi wenu kamba viyalongile Mndewa Imulungu.

⁴ Mndewa Imulungu kowabananga iwanhu wa isi azo kamba viyawabanage Sihoni na Ogu, iwandewa wa Waamoli na isi yao.

⁵ Mndewa Imulungu kowatenda muwahume na mweye muwatendele kamba viniwalagize.

⁶ Mugangamale na muwe magalu, sikumuwad-umbe hebu kunyawanyawa, kwavija Mndewa Imulungu, Imulungu wenu kochola hamoja na mweye. Heyo hawaleka bule hebu kuwasemwa.”

⁷ Abaho Musa kamkema Yoshua, kamulongela mgameso ga iwanhu wose wa Izilaeli, “Uganga-male na uwe galu, kwavija gweye kowalongoza iwanhu mwiisi iyaiduwile Mndewa Imulungu kwa iwahenga wao kuwagwaa hewo, na gweye uwatende waisole.

⁸ Mndewa Imulungu ayo yowalongoza, heyo kokuwa hamoja na mweye, heyo hawaleka bule hebu kuwasemwa. Avo sikumudumbe hebu kunyawanyawa.”

Kusomigwa kwa malagizo kila mwaka wa saba

⁹ Avo, Musa kandika malagizo gago, kawagwelela iwalava nhosa wa ulelo wa Lawi, awo wakalile odipapa disanduku da lagano da Mndewa Imulungu, na iwavele wose wa Izilaeli.

¹⁰ Abaho Musa kawalagiza kalonga, “Kila mwaka wa saba okuwa mwaka wa kulekeswa. Mna inyimwilinyimwili ya vibanda ya mwaka awo,

¹¹ Waizilaeli wose wahaiting'hane kuulongozi wa Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, hanhu aho honda yahasagule, muwasomele malagizo gano iwanhu wose.

¹² Wating'hanizeni iwanhu wose, iwambigalo na iwatwanzi na iwana na iwanhu baki iwokala mna gamabuga genu, ili kila munhu yategeleze na yaifunze kumdumba Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, na yagagoge goya malagizo gano gose.

¹³ Na awo iwanenu hawagajuwile, wagahulike na waifunze kumdumba Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kipindi chose vonda mukale

mwiisi imuchola kuisola ako umwambu wa Yoli-dani.”

Malagizo ga Imulungu kwa Musa na Yoshua

¹⁴ Avo, Mndewa Imulungu kamulongela Musa, “Siku yako ya kufa yammabehi kuvika. Mkeme Yoshua mwize wose mna dihema da mting'hano ili nimgwelele malagizo yang'hali hanakuwa kilongozi wenu.” Avo, Musa na Yoshua wengila mna dihema da mting'hano,

¹⁵ na Mndewa Imulungu kawalawila mumo mna imhanda ya wingu imile hana ulwivi lwa dihema.

¹⁶ Mndewa Imulungu kamulongela Musa, “Gw-eye sambu kofa, kochola kwa iwahenga zako. Abaho iwanhu wano osegela na kuikweleleza imilungu iyagwe ya isi iwochola kuisola na ondeka na kubena lagano dinitendile na hewo.

¹⁷ Aho ng'hasiliki yangu yowakila na niye nowaleka na kufisa kihanga changu, ili wabanangigwe. Gehile na magazo gowapata na olonga, ‘Gehile gano gatupata kwavija Imulungu wetu heli hagati yetu.’

¹⁸ Ona, nofisa kihanga changu mbuli ya gehile gawatendile na kwavija waihindikila imilungu iyagwe.

¹⁹ “Avo, wandike lwila luno, na uwafunze wanhu wa Izilaeli ili uwe usindila wangu kumwao.

²⁰ Vonda niwagale mwiisi imemile maziwa na uki, kamba viniiduwile kwa iwahenga zao, na woja na kwiguta na kuneneha, abaho ohindikila imilungu iyagwe na kuisang'hanila. Onibeza na kubena lagano jangu.

²¹ Wahapata magazoz mengi na mikubulo, lwila luno lokuwa kamba usindila kwavija honda usemwigwe na ulelo wao. Viro sambu ning'hali sinawagala mwiisi ayo iniiduwile kuwagwaa, nojuwa gaja gowogesa kusang'hana."

²² Avo, Musa kandika lwila ulu siku didija, na kawafunza Waizilaeli wose.

²³ Abaho Mndewa Imulungu kamulagiza Yoshua, mwanage Nuni, kamulongela, "Ugangamale na uwe galu, kwavija kowagala Waizilaeli mwiisi iniiduwile kuwagwaa, na niye nokuwa hamoja na gweye."

²⁴ Musa viyamambukize kwandika mbuli za malagizo gago kulawa mwanduso mbaka ku- uhelelo,

²⁵ kawalagiza Iwalawi wakalile odipapa disan- duku da lagano da Mndewa Imulungu,

²⁶ "Soleni kitabu kino cha malagizo, mukike kumgwazo wa disanduku da lagano da Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, kikale baho kamba usindila kumwenu.

²⁷ Kwavija nojuwa mweye vimwili wadulu na hamutogolaga kutegeleza. Kamba mmulema Mn- dewa Imulungu vivino vinili mgima avo mobanza ng'hani kumulema vonda nife!

²⁸ Wating'hanize kuulongozi wangu iwavele wose wa makabila genu na ivilongozi wenu ili nilonge mbuli zino kuno otegeleza, na noukema ulanga na isi viwalole ili viwe usindila kumwao.

²⁹ Kwavija nojuwa vonda nife motenda gehile na kuileka nzila iniwalagize muikweleleze. Avo, mzisiku azo mopata mikubulo kwavija

motenda gehile mgameso ga Mndewa Imulungu na momgevuza kwa ago gomsang'hana.”

Lwila Iwa Musa

³⁰ Abaho Musa kazibwelela mbuli zose za lwila ulo mna gamagwiti ga Waizilaeli wose wait-ing'hane.

32

¹ “Tegeleza gweye ulanga, gano gonilonga, tegeleza gweye isi, mbuli za mulomo wangu.

² Mafundizo gangu godwendweka kamba mvula, mbuli zangu zolagala kamba kungugu, kamba mawaga mna iminoga mideke, kamba mvula mna gamajani mabisi.

³ Nodisimulila twaga da Mndewa Imulungu, na mweye mulonge, ‘Imulungu wetu Mkulu!’

⁴ Mndewa Imulungu ayo Dibwe kulu da kuifisila, nzila zake za haki. Imulungu yotamaniligwa na yelibule kitala cho-chose, heyo kotenda kwa haki na katelela.

⁵ Lakini mweye mswela kutamaniligwa kumwake, mweye siyo wanage mbuli ya nzambi zenu, mweye mwa ulelo wihile na upotele.

⁶ Vino habali momuliha Mndewa Imulungu kamba avo, mweye wanhu wabozi na mulibule nzewe? Vino heyo siyo tataenu yawalumbile, kawatenda na kuwasimika?

⁷ Kumbukeni siku za umwaka, gelegezeni miyaka mingi ibitile,

wauzeni iwahenga zenu, owalagusila,
wauzeni iwavele wenu, owalongela mbuli za
umwaka.

⁸ Ayo yeli Uchanha Ng'hani viyawagwelele wanhu
wa isi uhazi wao,
viyawagolile iwanhu wose,
kila wanhu na isi yao na kawekila imbaka yao,
kamba viweli iwana wa Izilaeli.

⁹ Lakini Mndewa Imulungu kaweka wanhu wa
Yakobo wawe wake,
awo kawasagula wawe uhazi wake.

¹⁰ Kawona Waizilaeli owegela kuluwala,
ako kuna dibeho.
Kawakaliza na kawalola goya,
kawalela kamba munhu viyokaliza imwana wa
siso jake.

¹¹ Kamba mhungu yokaliza kisanza chake,
na kozumha zumha uchanha ya makinda gake,
na koganzanza mabawa gake ili yawagoge,
na kowapapa mna gamabawa gake.

¹² Mndewa Imulungu mwenyego kawalongoza,
na kuduhi imulungu iyagwe yawatazile.

¹³ Kawabitiza kuvigongo,
na waja ndiya yotile mmigunda.
Kawagwaa uki kulawa mzimhango za mibwe
waje,
na mizeituni yotile kulawa mdibwe dala.

¹⁴ Kawagwaa mtindi na maziwa ga ng'ombe na
mbuzi,
mavuta ga ng'hondolo,
ng'hondolo mbigalo na mbuzi wa Bashani.
Kawagwaa ngano inogile,

na divai ya sambi wang'we.

15 Wanhu wa Izilaeli waneneha na wavitowa mateke,

waneneha na wakala na vitambi na wagilimbala, abaho wamuleka Imulungu yawalumbile, wambeza Dibwe kulu imkombola wao.

16 Wamtenda yakone migongo kwa imilungu yao na kwa vinhu vigevuza wamtenda yagevuzike.

17 Wavilavila nhosa vinyamkela weli siyo Imulungu,

waicholela imilungu hawaijuwile, imilungu izile sambi sambi, ayo haitegelezigwe na iwahenga zao.

18 Mmuleka Dibwe yawagwelele ugima, mumsemwa Imulungu yeli chanduso cha ugima wenu.

19 Mndewa Imulungu kayona mbuli ayo na kawaleka,

kagevuzigwa na wanage wa ikimbigalo na wa ikitwanzi.

20 Kalonga, 'Nokifisa kihanga changu, ndole kimambukizo chao chokuwaze,' kwavija awo ulelo wihile, na wana hawatamaniligwa.

21 Wanitenda nyone migongo kwa kinhu hakili imulungu,

wanigevuza kwa vinyago vao.

Avo nowatenda wone migongo mbuli ya iwanhu okoneka siyo wanhu goya,

na nowagevuza kubitila wanhu wa isi ya wabozi.

22 Ng'hasiliki yangu yokwaka moto, yosoma mbaka hasi kowochola wanhu wafile,

yosakaza isi yose na vose vili mumo,
yolukuza migimbo ya vigongo.

²³ 'Nowagalila magayo hogomala,
nomambukiza misale yangu kumwao.

²⁴ Osoka kwa nzala,
na wofa kwa mitamu na mikubulo.
Nowagalila ming'onyo mikali iwalumize,
na mizoka itambala ili na sumu.

²⁵ Ng'hondo yogala ifa kudibuga,
na mzing'anda wanhu okuwa na bwembwe
ng'hani,

wabwanga na wandlele okomigwa,
hata ving'hele na wavele weli na uhenga.

²⁶ Nahawabanange wose,
na kutenda sikuwakumbukigwe kabili na munhu
yoyose,

²⁷ ila nidumba kuitapa kwa awo owehila,
ili awo owehila sikuwagese kamba wawa-
bananga,
na niye Mndewa Imulungu sitendile kinhu!'

²⁸ Wanhu wa isi ya Izilaeli awo wanhu welibule
nzewezele,
na iwanhu hawagelegeza goya.

²⁹ Maza wakalile na nzewezele wahajuwile habali
wahumwa,
na wahajuwile kimambukizo chao chokuwa vil-
ihi.

³⁰ Munhu imoja kodaha vilihi kuwahuma wanhu
elufu imoja
hebu wanhu wabili odaha vilihi kuwahuma
wanhu elufu kumi?
Yodahika kamba Dibwe jao kulu kawaleka,

na Mndewa Imulungu wao mkulu kawadonha.

³¹ Hata iwanhu otwihila ojuwa kamba,
Dibwe jao siyo kamba Dibwe jetu.

³² Kwavija mizabibu yao yolawa Sodoma,
ilawa mmigunda ya Gomola,
zabibu zake zina sumu,
vimvaba vake va usungu.

³³ Divai yao kamba sumu ya nyoka,
ina sumu kali kamba ya muyombo.

³⁴ Vino, gano sigekile goya kumwangu,
na kugeka mkihenge changu?

³⁵ Niye ayo yonda nilihe gehile,
niye nowaliha gehile mna ikipindi vonda
walemelwe,
kwavija siku da kubanangigwa kwao divika,
na kimambukizo chao cha mmabehi.

³⁶ Mndewa Imulungu kowagombela wanhu zake,
na kowonela bazi iwasang'hanaji zake,
yahakona nguvu zao zimala,
na kuduhu yasigale, mfungwa hebu yalekesigwe.

³⁷ Abaho Mndewa Imulungu kowauza wanhu
zake,

‘Yakwahi ayo imilungu yenu,
dibwe dimucholile kuifisa kumwake?’

³⁸ Yakwahi ayo imilungu idile sadaka zenu,
na kung'wa divai na nhosa zenu za kung'wa?
Avo lekeni inuke iwataze,
lekeni iwahonye!

³⁹ ‘Loleni kamba niye ayo Imulungu,
na kuduhu iyagwe ila niye.
Niye nokoma na nokwika ugima,

nolumiza na kuhonya,
kuduhu yodaha kumuhonya yoyose mmakono
gangu.

⁴⁰ Nogolosa mkono wangu kuulanga,
na noiduwila kamba vinili mgima milele,

⁴¹ mwahajona sime jangu dimelemeta,
na nogolosa mkono kutagusa,
nowaliha gehile awo onilema,
na nowakoboza awo onihila.

⁴² Misale yangu yokoligwa damu,
sime jangu dokwiguta nyama,
sime jangu dododa kwa damu ya vilonda va wa-
fungwa,
na awo onihila weli na mvili nhali.’

⁴³ Mweye wanhu wa isi ziyagwe, wadeng’heleleni
wanhu zake,
kwavija heyo koliha kwa damu ya wasang’hanaji
zake,
kowaliha awo omulema,
na koisunha isi ya wanhu zake.”

⁴⁴ Musa na Yoshua, mwanage Nuni, weza kuu-
longozi wa iwanhu, Musa kazibwelela mbuli za
lwila uno, avo Waizilaeli wose wauhulike.

⁴⁵ Musa viyamambukize kuwalongela wanhu
wa Izilaeli mbuli zino zose,

⁴⁶ kawalongela, “Zikeni mmizoyo yenu mbuli
zose ziniwagwelele lelo. Molondigwa muwalon-
gele wanenu ili wazigoge kwa kutamaniligwa
mbuli zose za malagizo gano.

⁴⁷ Kwavija malagizo gano siyo mbuli ziiyeka ila
ago ugima wenu, kubitila malagizo gano mokala

siku nyingi mwiisi yumuchola kuisola, mwambu wa lwanda lwa Yolidani.”

Ifaya Musa yolongigwa

⁴⁸ Siku didijo Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

⁴⁹ “Kwela kulugongo luno lwa Abalimu, lugongo lwa Nebo mwiisi ya Moabu, mwambu kwa mwambu na buga da Yeliko, uilole isi ya Kanaani iniwagwelela Waizilaeli iwe yao.

⁵⁰ Abaho kuko kulugongo kofa na koiting'hana na wahenga zako wafile mwaka kamba viyafile mkulu wako Haluni kulugongo lwa Holi na kaiting'hana na wahenga zake,

⁵¹ kwavija mweye wabili mubena lagizo jangu mgameso ga Waizilaeli. Vimukalile ako kugamazi ga Meliba behi na buga da Kadeshi kuna uluwala lwa Sini, hamungwelele ukulu mgameso ga iwanhu.

⁵² Avo koyona isi kwa kutali, lakini honda wingile bule mna iisi iniwagwelela wanhu wa Izilaeli.”

33

Musa kogatambikila makabila ga Izilaeli

¹ Zino azo mbuli za kutambikila ziyalongile Musa, munhu wa Imulungu, kawalongela wanhu wa Izilaeli yang'hali hanakufa.

² “Mndewa Imulungu keza kulawa kulugongo lwa Sinai,
katulawila kulawa kulugongo lwa Seili,
katumwemwesela kulawa kulugongo lwa Palani.

Kalawa hagati ya wasenga elufu kumi wa kuu-
langu,

na moto ukwaka mumkono wake wa ukudila.

³ Mndewa Imulungu kawanogela wanhu zake,
na kowakaliza wanhu zake wang'alile.

Avo wakweleleza lwayo lwake,
na wagoga gayawalongele.

⁴ Musa katulagiza tugagoge malagizo,
mbuli ino ayo ngama yetu.

⁵ Mndewa Imulungu kawa Mndewa wa Izilaeli,
kipindi vilongozi wao viwaiting'hane,
na makabila gose vigaiting'hane.”

⁶ Musa kalonga mbuli ya kabila da Lubeni,
“Lubeni yawe mgima na wala sikuyafe,
hamoja wanhu wake okuwa wadodo.”

⁷ Kwa kabila da Yuda kalonga,
“Go Mndewa Imulungu utegeleze kililo cha kabila
da Yuda,
umbweze kabili kwa ndugu zake.
Mgombele kwa makono gako mbuli yake,
uditaze kabila da Yuda mbuli ya awo omwihila.”

⁸ Kwa kabila da Lawi kalonga,
“Go Mndewa Imulungu uwalongele wanhu wa
kabila da Lawi gaja goulonda kwa mabwe*
ga kujuwa gaja goulonda,
awo wauwagezile ako Masa,
na kugomba nao ako Meliba.

⁹ Walawi wawaleka tata zao na mama zao,

* **33:8** Kwa Kiebulania gago gamabwe gokemigwa *Ulimu na Tumimu*.

wawasemwa ndugu zao,
hawawajuwile hata wanao kwavija wagagoga
malagizo gako,
na wagoga lagano jako.

¹⁰ Na owafunza wana wa Yakobo mafundizo gako,
owafunza wanhu wa Izilaeli malagizo gako.
Walawi osoma ubani mgameso gako,
na nhosa za kusoma moto uchanha ya upango
wako wa nhosa.

¹¹ Go Mndewa Imulungu uwatende wamwede
kwa nguvu zao,
utogole sang'hano za makono gao, ubene nguvu
za awo owehila,
na uwatende sikuwenuke kabili.”

¹² Kwa kabila da Benjamini kalonga,
“Dino dijo kabila diyodinogela Mndewa Imu-
lungu na kodikaliza,
kowakaliza imisi yose,
na kokala mvigongo vake.”

¹³ Kwa kabila da Yusufu kalonga,
“Mndewa Imulungu na yaitende imwede isi yake,
yaitende imwede kwa mvula kulawa kuulanga,
na mbwibwi kulawa hasi ya isi,

¹⁴ yaitende imwede kwa matunda gepile goya kwa
zuwa,
matunda goleligwa kila msimu,

¹⁵ kwa ndiya inogile na ndiya nyingi ya vigongo va
umwaka.

¹⁶ Isi yake imeme ganogile gose,
imwede kwa ganogile golawa kwa Mndewa Imu-
lungu,
yalawile mkisolo kikwaka.

Kumweda kuko kuwavikile wanhu wa kabila da Yusufu,
yakalile mkulu hagati ya ndugu zake.

¹⁷ Ukulu wake kamba ukulu wa ng'ombe mbigalo
wa ichanduso,
mhembe zake kamba mhembe za nyati mbigalo.
Kozitumia kuwasung'ha wanhu wa isi ziyagwe,
kawasung'ha mbaka kuuhelelo wa isi.
Efulaimu kokuwa na wakalizi wa ng'hondo
maelufu mengi,
na Manase kokuwa na wakalizi wa ng'hondo
maelufu.”

¹⁸ Kwa kabila da Zabuloni na kabila da Isakali
kalonga,
“Zabuloni deng'helela mmwanza wako,
na gweye Isakali deng'helela mvibanda vako.

¹⁹ Owagoneka wageni mvigongo vao,
na kuko wanhu olava nhosa zilondigwa.
Kwaviya awo opata utajili kulawa mbahali,
na okuwa na ngama mumsanga wa mwhani.”

²⁰ Kwa kabila da Gadi kalonga,
“Yagweleligwe ukulu Imulungu yomgwelela Gadi
isi ng'hulu.

Gadi kokala kamba simba,
yopalula mkono na pala.

²¹ Kosagula isi inogile,
isi inogile ya kilongozi kekiligwa heyo.
Wahaiting'hana iwakulu wa iwanhu,
heyo kogoga gose goyolonda Mndewa Imulungu
kwa kuwatagusa goya Waizilaeli.”

²² Kwa kabila da Dani kalonga,

“Dani kamba mwana simba,
yozumha kulawa Bashani.”

²³ Kwa kabila da Nafutali kalonga,
“Nafutali kumema bazi dilawa kwa Mndewa Imulungu,
kumema ganogile golawa kwa Imulungu,
isi yako ya kusini na kudihongela zuwa.”

²⁴ Kwa kabila da Asheli kalonga,
“Asheli yamwede kubanza wana wose wa Yakobo,
ndugu zako wose wakunogele,
na yavabike mgulu wake mna gamavuta ga mizeituni.

²⁵ Mabuga gako gakalizigwe kwa nyivi za mizuma
na shaba ya kiguzi,
na siku zose ugangamale!”

²⁶ Gweye Izilaeli haduhu kamba Imulungu wako,
heyo kabita kuulanga keza kukutaza,
kabita uchanha kuna uukulu wake.

²⁷ Imulungu wa milele heyo wakumkimbilila mweye,

kawapapa mmakono gake milele.
Kawawinga wanhu owehila mgameso genu,
kawalagiza, “Wabanangeni.”

²⁸ Avo wanhu wa Izilaeli wakala goya,
wanage Yakobo waiyeka,
mna iisi imemile ndiya na divai,
na ulanga wake olagaza kungugu.

²⁹ Mmweda mweye Waizilaeli.

Nani kamba mweye,
mweye mukomboligwe na Mndewa Imulungu,
heyo yeli ngao yenu,

na sime diwatenda muhume.
Wanhu owehila okwiza kuno onyawanyawa
mgameso genu,
na mweye mowabojoga.

34

Ifa ya Musa

¹ Avo, Musa kasegela aho kudibawe da Moabu, kachola kulugongo lwa Nebo, kakwela kuinhem-beti ya Pisiga ili mwambu kwa mwambu na buga da Yeliko. Aho Mndewa Imulungu kamulagusila isi yose kulawa Gileadi mbaka Dani,

² na isi yose ya Nafutali na isi ya Efulaimu na ya Manase na isi yose ya Yuda mbaka ibahali ya Meditelania,

³ na isi ya Negebu, na luwala lwa bonde da Yeliko, dibuga da mitende mbaka Soali.

⁴ Abaho Mndewa Imulungu kamulongela Musa, “Ino ayo isi iniiduwile kwa Abulahamu na Isaka na Yakobo kamba nowagwaa ulelo wao. Niku-lagusila uilole kwa meso gako mwenyego, lakini huvika bule kuko.”

⁵ Avo, Musa msang'hanaji wa Mndewa Imulungu kafa kuko Moabu, kamba Mndewa Imulungu viyalongile.

⁶ Mndewa Imulungu kamzika kubonde da Moabu, mwambu kwa mwambu na buga da Beti Peoli, lakini mbaka lelo, haduhu munhu yajuwile hanhu kuyazikiligwe.

⁷ Musa viyafile kakala na miyaka gana dimoja na malongo mabili, meso gake gakala magima na kakala na nguvu mulukuli.

⁸ Waizilaeli wamtendela Musa tanga kwa siku malongo madatu kuna dibawe da Moabu. Abaho siku za matanga gake zisha.

⁹ Yoshua mwanage Nuni kamema loho ya nzewe, kwavija Musa kakala yamwikile makono gake. Avo Waizilaeli wamtegeleza Yoshua na kugoga gaja gayagweleligwe Musa na Mndewa Imulungu.

¹⁰ Hanalawilila mtula ndagu iyagwe hagati ya iwanhu wa Izilaeli kamba Musa, ayo Mndewa Imulungu yalongile nayo meso kwa meso.

¹¹ Haduhu mtula ndagu iyagwe yatendile vilaguso na unzonza kamba uja Mndewa Imulungu uyamtumile Musa yautende mgameso ga Falao mndewa wa Misili, na iwakulu wake na isi yake yose.

¹² Haduhu mtula ndagu iyagwe yatendile vinhu vikulu na vigela bwembwe kamba viyatendile Musa mgameso ga Waizilaeli wose.

Biblia Kikutu **The New Testament in Kutu**

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Kutu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

The New Testament in Kutu

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

NT: © 2014 Pioneer Bible Translators and The Word for the World; OT: © 2019 Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 6 May 2025

b3548da5-0b1c-5f8f-89e7-2d3bc2f58102